

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

KALENDÁR VÝROČÍ

osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce na rok 2020

Súpis jubilujúcich osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

Nitra 2019

OBSAH

Obsah	3
Úvod	5
Menný register	7
Miestny register	10
I. Osobnosti	13
II. Udalosti	82

ÚVOD

Vážení čitateľa,

Kalendár výročí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce na rok 2020, ktorý Vám prekladáme, je výberovým súpisom osobností životom a dielom spätých s týmito okresmi. Nájdete v ňom mená významných vedcov, umelcov, lekárov, pedagogických a kultúrnych pracovníkov, národných dejateľov a cirkevných predstaviteľov jubilujúcich v tomto roku. Jeho súčasťou sú aj výročia udalostí, ktoré sa udiali v spomínaných okresoch.

Heslá osobností obsahujú priezvisko a meno, dátum a miesto narodenia, úmrtia, stručnú charakteristiku osobnosti, základné životopisné údaje vo vzťahu k regiónu a výročie. Pri nejednotnosti prameňov o dátach narodenia alebo úmrtia sme použili údaje uvádzané v Slovenskom biografickom slovníku zv. I-VI (1986-1944). Heslá udalostí obsahujú dátum, ich stručnú charakteristiku a výročie. U oboch typov hesiel sú uvedené literárne pramene, umožňujúce používateľovi získať podrobnejšie informácie o osobnosti alebo udalosti, ktorá ho zaujíma.

Záznamy o osobnostiach sú uvádzané chronologicky podľa mesiacov a dní, udalosti sú radené chronologicky podľa rokov.

Pri spracovaní tohto súpisu bola použitá elektronická databáza regionálnych osobností a udalostí a ďalšie kartotéky Oddelenia metodiky, bibliografie a koordinácie Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre, fond regionálnej literatúry a všeobecné i špecializované encyklopedické diela. Prehľad o nich poskytuje bibliografia použitej literatúry, ktorá je súčasťou tohto kalendára. Všetky v nej uvedené informačné pramene sú záujemcom k dispozícii na oddelení metodiky, bibliografie a koordinácie.

Pre ľahšiu orientáciu je kalendár doplnený menným a miestnym registrom. V registroch sa uvádzajú čísla záznamov o príslušnej osobnosti a údaje o miestach, ktoré sa vzťahujú k jej životu.

Materiál je určený kultúrno-osvetovým pracovníkom, pedagógom, študentom a všetkým tým, ktorí sa zaujímajú o dejiny okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

Zostavovateľka

MENNÝ REGISTER

(číslo uvedené pri mene znamená číslo záznamu)

ALAGOVÍČ, Alexander	214	ERDÉLYI, Ignác	119
ALAKŠA, Milan	84	ESTERHÁZY, Mikuláš	137
ALBINIOVÁ-JANOŠKOVÁ, Oľga	35	FAITH, Filip	236
ANDREJ-SVORAD sv.	226	FÁNDLY, Juraj	161
ANDREJKA, Július	74	FARKAS, Zoltán	103
ANTON zo Šankoviec	228	FARMADIN, Rudolf	211
BÁBI, Tibor	170	FARMADY, Martinián Juraj	127
BAGAR, Andrej	168	FEDORA, Jozef	45
BAJLA, Ján	213	FESZTORÁCZY (Festoráci), Július	234
BAJZA, Jozef Ignác	43	FIELES, Henrich	2
BALAŠA (Balassus), Pavol	148	FOJTÍK, Juraj	62
BALAŽOVIČ, Štefan Odorik	201	FORGÁČ (Forgách), Mikuláš XI.	143
BANGHA, Vojtech	183	FORMÁNEK, Rudolf	174
BÁRTA, Juraj	60	FRAŠTACKÝ, Štefan	199
BARTOŠ, Peter Pavol	207	FRIČOVSKÝ, František	55
BAUER, Ladislav	100	FRIDECZKY, Akúcius	195
BÉDER, Ján	83	FUSKOVÁ, Gabriela	28
BERČÉNI (Bercsényi), Mikuláš	198	GÁBOROVÁ, Adela	39
BIELIK, Ernest	86	GAJDOŠOVÁ-PERINOVÁ, Adela	23
BITTER, Karol	89	GAŠPARÍK, Ján	159
BOLDIŠ, Jozef	33	GAŠPARÍK, Július Ernest	191
BORNEMISA, Pavol	5	GAŠPAROVÁ, Eleonóra	129
BRAUN (Quack), Eugen	238	GENČI, Ladislav	64
BRAXÁTOR, František	186	GERGELYI, Otmar	46
BUCHINGER, Emanuel	76	GERLEI (Hrdlička), Matej	30
BUZALKA, Michal	142	GONTKO, Miloš	167
CAGÁŇ (Czagányi), Matej	139	GORAZD	219
CAPOVSKÝ, Ján Andrej	126	GREGUŠKA, Štefan	121
COBORI, Karol	215	GRIESBACH, Augustín	151
CSARADA, Ján	77	GRIESBACH, Štefan	72
CSIZMADIA, Sándor	187	GROM, Anton	31
CVINČEK, Andrej	189	GRUBY, Dávid	123
CZAMBELOVÁ, Anna	56	HÁBEL, František Xavér	154
CZEIZEL, Gabriel	26	HÁBER, Felix	190
ČEPČEK, Štefan	29	HANKO, Milan (Elemír)	178
DAMBORSKÝ, Ján	116	HAVETTA, Eliáš (Elo)	17
DEŽERICKÝ (Desericius), Jozef Inocent	185	HÁJKOVÁ, Mária	10
DOBOSSY, Ladislav	114	HERODEK, Július	73
DODOKAY, Alexander	229	HOLLÝ, Juraj (Jur)	24
DÔNČOVÁ, Zlata	111	HORECKÝ, Anton	94
DUBRAVICKÝ, Alojz	78	HORVÁT, Pavol	27
DUBRAVICKÝ, Jozef	70	HUMPL, Ján	210
DÚBRAVKA, Atanáz	150	CHOVANEC, Michal	95
DURGUT, Jozef Alojz	6	IMÁDY, Štefan	97
DZIAN, Štefan	208	IZSÓF, Alajos	92
ĎURČANSKÝ, Demeter	165	JAKLIN, Blažej	157
ENGEL, Jozef	44	JANIČ, Ján Baptista	173

JAŠÍK, Rudolf	109	NÉČEI (Nécsey), Štefan	22
JELENÁK, Ľudovít	169	NEMRAVA, František	67
JESENSKÝ, Janko	212	NEUGEBAUER, Eduard	160
JEVJAK, Matej	9	NEUGEBAUEROVÁ, Anna	52
KALINA, Jozef	63	OBERT, Viliam	18
KALIX, Eugen	135	OROS, Ján	107
KAPOLKA, Belo	65	OSTROVSKÝ, Jozef	96
KARAKOZ, Andrej	14	OSTROVSKÝ, Juraj	131
KARVAŠ, Jozef	138	OSZTÉNYI, Leander	106
KASZÁS, Attila	47	OZÁBAL, Jozef	136
KEGLEVICH DE BUZIN, Štefan	206	PALMER, Alojz	59
KELEČÉNI, Jozef	49	PALUĐAI (Palugyay), Imrich	171
KMEŤKO, Karol	203	PAPP, Ferdinand Karol	71
KOCEL	217	PATAYOVÁ, Eva	68
KOLENČÍK, Ladislav	66	PATÚC, Július	102
KONŠTANTÍN Preslavský	223	PAULIK, Ondrej	192
KOPÁL, Ján	166	PAVLOVIČ, Michal	16
KOPASZ, Elemér	69	PÁZMÁŇ (Pázmány), Peter	149
KORBELL, Tibor	88	PÉTER, Jozef	118
KOREC, Ján Chryzostom	164	PLESNIVY, Károly	104
KOZUMPLÍK, Július	50	PODOLAY, František Viktor	80
KOŽUCH, Michal	81	PONGRÁC, Karol	144
KRAJČI (Malohradňanský), Pavel	12	PRIBINA	216
KRAJČÍK, Ján	115	PRVÝ (Prvi), Urban Martin	181
KRAMÁR, Viliam	105	RAJCY, Ján	179
KRAUS, Jakub	130	RASTISLAV	218
KRÍŽ-GABULA, Karol	202	RINTEL (Maróti), Gejza	37
KRIŽAN, Martin	134	RIPPELI, František	233
KROBOT, Ján	132	ROVNAN, Gašpar	3
KRPELEC, Juraj	8	SAKÁLOŠ (Szakállos), Jozef Ignác	85
KRUTÝ, Rudolf	53	SALVA, Tadeáš	1
KUCHÁRIK, Karol	172	SELEPCÉNI-POHRONEC, Juraj	7
LADISLAV I. sv.	108	SERÉDI (pôv. Sapuček), Jusztinián	57
LAZAROVÁ, Katarína	93	SCHEER, Michal Maximilián	19
LIESKOVSKÝ, Andrej	48	SCHENK, Samuel Leopold	125
LIPOVNICKÝ, Štefan	117	SCHINDLER, Eduard	21
MAHOLÁNYI (Machulinský), Ján	146	SCHURMANN, Maximilián	128
MALATINEC, Emil	41	SIEGLEROVÁ, Alžbeta	38
MARTINČEK (Mártonvölgyi), Ladislav	176	SIMON, Alexander	237
MARTVOŇOVÁ-HORNUNGOVÁ, Anna	205	SLABEJOVÁ, Božena	99
MATEJOV, Anton	120	SLÁDEČEK, Michal	145
MAŤAŠOVSKÝ, Ladislav	75	SMRČOK (Mészáros), Ľubomír	110
MAURUS	225	SÖRÉNI (Szörényi), Ladislav	163
MÉSZÁROS, József	91	STARK, Július	82
METOD	58	STAUD, Ľudovít	25
MIGAZZI, Viliam	36	STUDENÝ, František	209
MIKO, František	61	STUPKA, Anton	180
MOJTO, František	153	SVÄTOPLUK I.	220
MORVAY, Gyula (Július)	147	SVÄTOPLUK II.	222
MRVA, Ján	140	SZENTIVÁNYI, Zsigmond	235
MUTKOVIČ, Ján	162	SZLÁVY (Slávy), József	113
NAUM sv.	224	ŠAMKO, Emil	204

ŠAMKO, Jozef	188	ÜRGE, Ignác	156
ŠAPOŠNIKOVOVÁ-Aujeská, Ľudmila	101	VÁCI, Ján Tadeáš	90
ŠEDÝ (Schedy), Jozef	20	VAGNER, Jozef	177
ŠMIGURA, Ernest	87	VÁGRI, Pavol	175
ŠMOTLÁK, Anton	182	VALAŠŤAN-DOLINSKÝ, Ján	40
ŠOREC (Sorecz), Imrich	133	VALKOVIČ, Gustáv	11
ŠPALDON, Emil	141	VÁRADY (de Dicske), Karol	196
ŠPENDLA, Vojtech	15	VAŽANSKÝ, Otakar	51
ŠTEFÁNY, Matej	32	VELECKÝ, Vladimír	124
TELEGDY, Ján	231	VERESMARTY, Michal	232
TERLANDAI, Ján	4	VICHING (Wiching)	221
THURÓCZY, Karol	200	VINCENT	227
TOKÁR, František	79	WEIL, Maurice Henri	193
TOMBOR, Eugen	42	WEISZ, Eduard	155
TOPOĽČIANSKY - Turkobijec, Ján	230	ZÁBORSKÝ, Viliam	152
TÓTH, Dominik	112	ZÁBREDSKÝ, Andrej	194
TUČKO (Tucsco), Matej	34	ZACHAR, Jozef	54
TURBA, Belo	122	ZELNÍK, Jaroslav	184
TURČEK, František	197	ZOBEL, Leo	13
TVRDÝ, Juraj	98		
TYRŠEL, Ľudovít	158		

MIESTNY REGISTER

(číslo uvedené pri mieste znamená číslo záznamu, resp. záznamov)

Alekšince	28,195	Dolné Kočkovce	45
Báb	170,265	Dolné Krškany	107
Bádice	247,268	Dolné Lefantovce	23
Bánovce nad Bebravou	97,115	Dolné Orešany	185
Banská Bystrica	3,138	Dolný Ohaj	87
Banská Štiavnica	27,126,132,197	Dolný Pial	112
Banská Štiavnica - Štefultov	74	Dražovce	32,94
Bardoňovo	25	Dyčka	196
Békéšcaba (Maďarsko)	40	Galanta	137
Beluša	175,199	Grosshöflein (Rakúsko)	137
Bódvarakó (Maďarsko)	206	Győr (Maďarsko)	68,113,208
Bohdanovce nad Trnavou	95	Háj	35
Bojná	151	Halič	143
Bojnice	178	Hlohovec	48
Bošany	164	Holíč	215
Branč	69,227	Horné Lefantovce	23,53,133
Branovo	63	Horné Saliby	62
Bratislava	1,3,10,15,16,17,29,33,36, 39,41,43,46,48,50,54,61,79,80,83,84,86,88,93,99, 100,101,102,105,109,110,111,122,124,127,128,129, 132,133,142,143,149,152,155,159,160,168,170,173, 178,182,183,186,188,190,191,195,199,204,205,207, 209,212,213,215,232	Hostie	65
Brekov	39	Hostín (Česká republika)	210
Brezno	150	Hrad Tematín	198
Brno (Česká republika)	65,100,207	Hrádek-Tedražice (Česká republika)	180
Brodzany	73	Hrebienok (Vysoké Tatry)	65
Budapešť (Maďarsko)	25,37,42,47,68,76,77,92, 103,104,114,115,135,144,155,177,183,187,203,206, 236	Hruboňovo	267
Budín	214	Hrušky (Česká republika)	124
Bušovce	46	Hvozdnica	3
Bytča	32	Chtelnica	96,181
Cabaj-Čápor	144	Chynorany	4
Cífer	136	Ivanka pri Nitre	34,49,59,258
Csanádalberty (Maďarsko)	91	Jacovce	30
Čadca	141	Jáger (Maďarsko)	208
Čápor	234	Jarok	8,32,121
Častá	161,173	Jasenová	35
Čeladice	49,85,227	Jedľové Kostofany	100,206,239
Červený Hrádok	37	Jelenec	74,143
Čína	119,156	Jelka	148
Diakovce	35,57	Jur nad Hronom	34
Dlhá nad Váhom	92,229	Kalinčiakovo-Levice	138
Dlhé Pole	3	Kapince	16
Dodoka (Rumunsko)	229	Kežmarok	65
Dolná Crivina (Rumunsko)	167	Klasov	87
Dolné Držkovce-Veľké Držkovce	203	Komárno	11,38,47,68,112
		Kopčany	116
		Kostolný Sek	112
		Košice	2,64,148,149,184,198,208
		Krakov (Poľsko)	219
		Krušovce	55
		Kyjev (Ukrajina)	14
		Ladice	240

Letovice (Česká republika)	7	Nová Ves nad Žitavou	113,179,209,256
Levice	68,112	Nové Sady	10,155
Lipany	61	Nové Vozokany	17
Lipsko (Nemecko)	204	Nové Zámky	41,53,69,114,127,231
Liptovské Matiašovce	75	Nový Přerov (Česká republika)	31
Lúčky (Ružomberok)	1	Ohrid (Macedónsko)	224
Lukáčovce	54,83,161	Olešná	189
Macedónsko	223,224	Ompitál-Dofany	161
Machulince	146,250	Opatovce nad Žitavou	129
Malá Čausa	178	Oponice	177
Malé Chyndice	111	Oradea (Rumunsko)	108,117,149
Malé Kršteňany	166	Ostrihom (Maďarsko)	6,57
Malé Vozokany-Nové Vozokany	11,254	Oščadnica	151
Malé Zálužie	257	Palúdzka	171
Malorka	202	Paríž (Francúzsko)	22,96,114,124,144,193
Malženice	214	Partizánske	109
Mankovce	255	Päťkostolie (Maďarsko)	225
Maracaibo (Venezuela)	135	Pécs (Maďarsko)	5,147
Mariazell (Rakúsko)	7	Pešť (Maďarsko)	32,132,187
Martin	8,40,176,212	Piešťany	21,71
Mechenice	268	Podhorany	268
Merašice	169	Podhorany-Bádice	197
Michal nad Žitavou	196	Podlužany	107
Mníchov (Nemecko)	22,144	Podvažie-Považská Bystrica	192
Močenok	78,133,145,177,201,214,219	Pohranice	110,241
Mojmírovce	6,66,125,173,177,188	Poľný Kesov	204
Moravský Ján	136,140	Poľsko	108
Nadlice	70,78	Považská Bystrica	19
Nagybánhegyes (Maďarsko)	81	Praha (Česká republika)	50,106,114,135, 152, 180, 209
Naháč	161	Predmier	43
Neded	91,106,196	Preslav (Bulharsko)	223
Neverice	251	Prievidza	45,85,150,172,178
Nevidzany	33	Pruské	121,153
Nitra	1,2,3,4,5,8,9,11,13,14, 16,18,19,20,21,23,24,26,27,28,29,30,31,32,34,38,39, 40,41,42,44,45,46,48,49,50,51,52,53,55,56,59,60,61, 62,63,64,66,67,69,70,71,72,73,74,75,76,77,79,80,81, 82,83,85,87,89,90,93,96,97,98,99,101,105,107,108, 109,110,111,112,115,116,120,121,123,124,126,127, 128,130,131,132,133,135,136,138,139,140,141,144, 150,153,154,155,157,158,160,163,164,165,166, 168, 169,171,172,174,175,176,177,178,180,181,182,183, 184,185,186,189,190,192,194,195,197,199,200,201, 202,203,205,211,213,214,215,216,217,219,220,221, 222,223,225,226	Púchov	24
Nitra-Dolné Krškany	200	Rakovnica	64
Nitra-Mlynárce	122	Rím (Taliansko)	57,92,144,219,224
Nitrianska Streda	111	Rimavská Sobota	147
Nitrianske Hrnčiarovce	211	Ružomberok	60
Nitrianske Pravno	26	Rykynčice	84
Nová Baňa	59	Sachsenhausen (Nemecko)	236
Nová Rola	106	Saratov (Rusko)	101
		Sebechleby	133
		Selice	106
		Senica-Sotiná	144
		Sereď	161
		Schwanberg (Rakúsko)	125
		Skalica	20,158
		Skalka pri Trenčíne	226
		Skýcov	120,142,262
		Sládečkovce	78
		Sládkovičovo	195

Slavičín (Česká republika)	99	Vác (Maďarsko)	185
Slepčany	7,246	Varín	94
Slopná	80	Velčice	208
Slovany	34	Velehrad - Morava	58
Slovenská Lupča	56	Veľká Morava	218,220,222,224
Sokolníky	268	Veľké Chrásťany	79
Solún-Thessaloniké (Grécko)	58	Veľké Lovce	196
Stará Turá	131,207	Veľké Rovné	3
Starý Smokovec	65	Veľké Vozokany-Nové Vozokany	17
Suľany	267	Veľké Zálužie	102,134,143
Svätý Antol	142	Veľký Ďur	18
Svätý Jur	150	Veľký Lapáš	196
Šaľa	6,11,12,15,35,47,84, 89, 118,131,137,149,162,198,210,229,232,235,237	Veresmart (Baranianska stolica)	232
Šaľa-Veča	193	Veselé nad Váhom	174
Široké	194	Viedeň (Rakúsko)	7,34,75,125,130,137,146, 155,157,179,200,208,232
Štiavnik	3	Vinodol	72,151
Štrkovec	193	Vlčany	47,106,114,187
Štúrovo	96	Volkovce	252
Štvrtok na Ostrove	128	Vráble	18,22,34,112,124,152,196, 249
Šurianky	95,134,248	Výčapky	267
Tábor	142	Výčapy-Opatovce	93
Tajná	242	Vyhne	21
Tekirdag (Turecko)	198	Záhreb (Chorvátsko)	214,229
Tekovské Nemce	88,253	Zbehy	43,190
Tesáre nad Žitavou	179	Zlaté Moravce	3,25,29,36,68,89,96,100, 103,117,136,167,186,191,207,209,259
Tesárske Mlyňany	159,191,243	Zubrohlava	9
Tešedíkovo	118,147	Zvolen	45
Tisovec	209	Ždánice	51
Topoľčany	73	Ženeva (Švajčiarsko)	186
Topoľčianky	25,29,86,179,206,230	Žihárec	47,104,119,156,196
Trenčianske Teplice	168	Žikava	244
Trenčín	3,90,139,154,163	Žilina	12,41,98,100,165
Trnava	99,112,126,127,137,142, 148,149,151,155,162,183,214	Žitavany	167,245
Trnovec nad Váhom	120	Žitavce	148
Turzovka	109	Žitavské Ďarmoty	179
Tvrdošovce	147		
Ústie nad Priehradou	126		

I. OSOBNOSTI

JANUÁR

1.

SALVA, Tadeáš - 25. výročie úmrtia

22. október 1937 Lúčky (Ružomberok) - 3. január 1995 Bratislava

Hudobný skladateľ, vysokoškolský profesor. V rokoch 1989-1995 pôsobil ako pedagóg na Katedre hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre. Venoval sa duchovnej hudbe. Skomponoval rad hodnotných diel so silným humanistickým posolstvom, za ktoré získal viaceré svetové ocenenia.

Literatúra:

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 290.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 125-126.

2.

FIELES, Henrich - 20. výročie úmrtia

22. august 1913 Košice - 5. január 2000 Nitra

Výtvarník, vysokoškolský pedagóg. Od roku 1960 pôsobil ako odborný asistent na Katedre výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre (dnes UKF Nitra), kde vyučoval technické a praktické disciplíny. Od roku 1962 žil a tvoril v Nitre. Popri krajinomalbe sa venoval i portrétnej tvorbe.

Literatúra:

K výstavbe a výtvarnému životu Nitry po roku 1945 / Zdena Dvořáková, Pavol Horvát. In: Kapitoly z dejín Nitry. - Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1963. - S. 62.

Fieles miloval Nitru celou dušou i srdcom / Jana Černáková. - Fotogr. 2. In: My Nitrianske noviny. - Roč. 22, č. 30 (2013), s. 8.

3.

ROVNĀN, Gašpar - 150. výročie narodenia

8. január 1870 Hvozdnica - 1. november 1944 Zlaté Moravce

Verejný činiteľ, úradník. Študoval na gymnáziu v Trenčíne, Nitre, Banskej Bystrici a absolvoval notársky náukobeh. Pôsobil ako notár v Štiavniku, Dlhom Poli a vo Veľkom Rovnom, roku 1919 hlavný slúžny, resp. okresný náčelník v Zlatých Moravciach, 1928 radca politickej správy na Krajiniskom úrade v Bratislave.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 126.

4.

TERLANDAI, Ján - 250. výročie úmrtia

3. november 1708 Chynorany - 8. január 1770 Nitra

Náboženský spisovateľ, básnik, cirkevný hodnostár. Študoval a pôsobil ako kanonik v Nitre. V roku 1765 z poverenia nitrianskeho biskupa Jána Gustiniho usporiadal diecéznu knižnicu v Nitre. Bol literárne činný, uverejňoval príležitostné oslavné reči, kázne aj satirické básne.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1378-1379.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 43.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

5.

BORNEMISA, Pavol - 520. výročie narodenia

10. január 1500 Pécs (Maďarsko) - 13. december 1579 Nitra

Cirkevný a krajinský hodnostár, mecén, humanistický vzdelanec. V rokoch 1557-1579 nitriansky biskup a župan. Vybudoval si cennú knižnicu, ktorú daroval nitrianskej katedrálnej knižnici a pre Nitrianske biskupstvo zadovážil niekoľko umelecky cenných sakrálnych predmetov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 132.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 296.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 22.

6.

DURGUT, Jozef Alojz - 230. výročie narodenia

14. január 1790 Mojmirovce - 12. november 1872 Ostrihom (Maďarsko)

Cirkevný hodnostár. V roku 1812 a 1825 pôsobil ako kaplán a farár v Šali. V roku 1864 titulárny biskup a arcibiskupský vikár, 1869 ostrihomský veľprepoš, pápežský prelát. Znalec cirkevného práva. Vydal ako šaliansky farár cirkevný spevník a modlitebnú knihu.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 381-382.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 276.

Šaľa : kapitoly z histórie mesta / Karol Šmida. - [1. vyd.]. - Šaľa : Mestský úrad, 1993. - S. 145.

7.

SELEPČÉNI-POHRONEC (Slepčiansky), Juraj - 425. výročie narodenia
335. výročie úmrtia

1595 (24. 4.?) Slepčany - 14. január 1685 Letovice (Česká republika), poch. v Mariazelli (Rakúsko)

Cirkevný a krajinský hodnostár, náboženský spisovateľ, diplomat, grafik-amatér. V rokoch 1648-1666 nitriansky biskup a župan, 1666 ostrihomský arcibiskup, 1667 prímas Uhorska. Pôsobil v diplomatických službách Viedne a zúčastnil sa pri rokovaníach s Tureckom. Zaslúžil sa o vytvorenie protitureckej koalície a konečnú porážku Turkov pod Viedňou. Od roku 1680 hlavný župan Tekovskej stolice. Po tureckom spustošení dal obnoviť nitriansku katedrálu.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1211-1213.

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 293.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 199-200.

8.

KRPELEC, Juraj - 195. výročie úmrtia

17. júl 1761 Martin - 15. január 1825 Nitra

Kňaz, bernolákovec. Študoval a pôsobil v Nitre. V roku 1793 riaditeľ Biskupského úradu v Nitre, od roku 1799 farár, neskôr dekan v obci Jarok. Roku 1809 sa stal nitrianskym katedrálным kanonikom a do roku 1811 pôsobil aj ako rektor biskupského seminára. V rokoch 1794-1796 člen Slovenského učeného tovarišstva.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 768.

Bibliografia bernolákovcov / Imrich Kotvan. - Martin : Matica slovenská, 1957. - S. 356.

9.

JEVJAK, Matej - 120. výročie narodenia
70. výročie úmrtia

17. január 1900 Zubrohlava - 1. január 1950 Nitra

Spisovateľ, publicista, úradník. Písal politicky a nábožensky motivované básne, ktoré publikoval najmä v regionálnej tlači. V rámci publicistiky sa zamerával na regionálnu oravskú problematiku.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 558-559.

Reálie a personálie Nítry/ Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 163.

10.

HÁJKOVÁ, Mária - 100. výročie narodenia

18. január 1920 Nové Sady - 28. máj 1989 Bratislava

Herečka. V rokoch 1939-1944 členka činohry Slovenského národného divadla, 1946-1953 spevohry a 1953-1979 činohry Novej scény v Bratislave. Ako predstaviteľka realistickej hereckej školy sa uplatňovala najmä v hrách slovenských dramatikov. Účinkovala v rozhlasových a televíznych inscenáciách, vo filmoch i v dabingu.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 436.

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 76-77.

11.

VALKOVIČ, Gustáv - 40. výročie úmrtia

30. august 1921 Malé Vozokany-Nové Vozokany - 21. január 1980 Nitra

Pedagóg. Pôsobil ako stredoškolský profesor v Komárne, od roku 1954 riaditeľ Jedenásťročnej strednej školy v Šali. Od roku 1960 pôsobil na Pedagogickom inštitúte (teraz Univerzita Konštantína Filozofa) v Nitre, 1972-1980 prodekan a vedúci Katedry pedagogiky Pedagogickej fakulty v Nitre. Autor a spoluautor odborných monografických prác, učebných textov, štúdií a článkov.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 524.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 217-218.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

12.

KRAJČI (Malohradňanský), Pavel - 5. výročie úmrtia

1934 Žilina - 21. január 2015 Šaľa

Chemický inžinier, vynálezca, autor popularizačných kníh literatúry faktu. Od roku 1961 žil a pracoval v Šali, kde v chemickom kombináte Duslo Šaľa zastával rôzne odborné a riadiace funkcie. Bol členom redakčnej rady časopisu Hlas Dusla, do ktorého prispieval aj článkami. Autor kníh Čriepky a iné -ky z fajkového dymu (2004), Človek a jeho zánik (2008), O živote bez vedy? (2009).

Literatúra:

Čriepky z fajkového dymu Pavla Krajčiho : Šaľa má ďalšieho spisovateľa / Milan Aľakša. In : Slovo Šaľanov. - Roč. 9, č. 11 (2004), s. 13.

Za Ing. Pavlom Krajčim (1934 - 2015) / Jozef Kollár. - Fotogr. 1. In: Slovo Šaľanov. - ISSN 1336-4073, Roč. XX, č. 2 (2015), s. 23.

13.

ZOBEL, Leo - 125. výročie narodenia

28. január 1895 Nitra - 24. apríl 1962 Nitra

Zubný lekár, šachista. Člen a podpredseda Šachového klubu v Nitre. Roku 1927, 1931 víťaz majstrovských turnajov na zjazdoch Ústrednej jednoty čs. šachistov, v roku 1956 v prebore Slovenska obsadil 4. miesto, 1957 2. miesto. Roku 1927 majster Ústrednej jednoty československých šachistov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 458.

14.

KARAKOZ, Andrej - 120. výročie narodenia

29. január 1900 Kyjev (Ukrajina) - 9. január 1972 Nitra

Výskumný pracovník, zooteknik, genetik. Od roku 1963 pôsobil vo Výskumnom ústave živočíšnej výroby v Nitre a bol externým učiteľom na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Zakladateľ slovenskej fenogenetickej školy, autor mnohých odborných prác.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 36.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 72-73.

FEBRUÁR

15.

ŠPENDLA, Vojtech - 105. výročie narodenia

2. február 1915 Šaľa - 11. október 1974 Bratislava

Pedagóg. Študoval na učiteľskom ústave a na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave. Od roku 1966 vedecký pracovník Ústavu pre učiteľské vzdelávanie Univerzity Komenského v Bratislave, zástupca riaditeľa ústavu, vedúci oddelenia pre všeobecné otázky učiteľského vzdelávania. Autor knižných prác, článkov, referátov a recenzií, redaktor odborných zborníkov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 492-493.

16.

PAVLOVIČ, Michal - 75. výročie úmrtia

27. september 1916 Kapince - 3. február 1945 Bratislava, poch. v Kapinciach

Dôstojník, účastník protifašistického odboja. V rokoch 1927-1929 študoval na gymnáziu v Nitre a v rokoch 1941-1943 pôsobil ako poručík autopráporu v Nitre. V rámci tejto jednotky bol v roku 1942 nasadený na východnom fronte. Neskôr pôsobil ako partizánsky veliteľ v Bielorusku a ako styčný dôstojník československej vojenskej misie v Moskve. Počas Slovenského národného povstania spolupracoval s Vojenským ústredím v Banskej Bystrici.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 418-419.

Nitra a okolie v protifašistickom odboji / [Jozef Turic ... [et al.]]. - Nitra : Polygrafia Dominant, 2003. - S. 48-49.

17.

HAVETTA, Eliáš (Elo) - 45. výročie úmrtia

13. jún 1938 Veľké Vozokany-Nové Vozokany - 3. február 1975 Bratislava, poch. v Nových Vozokanoch

Filmový režisér, scenárista, fotograf. V rokoch 1969-1970 režisér štátneho filmu na Kolibe, 1973-1975 Československej televízie, od 1968 Slovenského filmu v Bratislave. Jeho dva filmy Slávnosť v botanickej záhrade a Lalie poľné ho zaradili medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenského filmu. Popri režijnej tvorbe, ktorá mala výrazne autorský charakter, uverejňoval aj umelecké fotografie v časopisoch.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 5.: Galb-Hir. - Bratislava : Encyklopedický ústav SAV a Veda, 2007. - S. 542.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 447.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 299.

18.

OBERT, Viliam - 80. výročie narodenia

15. výročie úmrtia

9. február 1940 Veľký Ďur - 1. august 2005 Nitra, poch. vo Vrábľoch

Univerzitný profesor, literárny vedec. V rokoch 1961-1965 popri zamestnaní študoval na Pedagogickej fakulte v Nitre. Pôsobil ako učiteľ vo Vrábľoch, od roku 1970 vysokoškolský pedagóg na Pedagogickej fakulte v Nitre, od 1994 vedúci Katedry slovenskej literatúry Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Venoval sa problematike detskej literatúry. Autor a spoluautor viacerých publikácií, učebníc, článkov a recenzií.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 338.

Návraty a odkazy : pamiatke prof. PhDr. Viliama Oberta, DrSc. / [editor] Jana Nemcová. - Nitra : Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2006. - 131 s. - ISBN 80-8094-046-0.

19.

SCHEER, Michal Maximilián - 20. výročie úmrtia

7. január 1902 Považská Bystrica - 9. február 2000 Nitra

Architekt, projektant. Od roku 1953 pracoval v Krajskom projektovom ústave v Nitre, potom v Útvare hl. architekta. Projektoval občianske a spoločenské stavby, sídliskové celky, priemyselné komplexy. Vypracoval smerný plán Nitry (1955), v rokoch 1956-1968 projektoval nitrianske sídliská Predmostie, Párovce, Chrenová.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 5.: R-Š. - Bratislava : Veda, 1981. - S. 223.

Kto je kto v architektúre na Slovensku / Zostavili Matúš Dulla a Henrieta H. Moravčíková. - Bratislava : Informačné stredisko architektúry Spolku architektov Slovenska, 1995. - S. 136-137.

Architekt novej Nitry / R. Čermáň. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 11, č. 3 (1987), s. 22-24.

20.

ŠEDÝ (Schedy), Jozef - 270. výročie narodenia

10. február 1750 Skalica - 21. september 1829 Nitra

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, bernolákovec. Študoval a v rokoch 1774-1777 prednášal cirkevné dejiny v seminári v Nitre, 1801-1826 riaditeľ biskupského seminára v Nitre, veľprepošť nitriansky. R. 1793-95 člen Slovenského učeného tovaríšstva, podporovateľ slovenskej tlače, mecén, zakladateľ dobročinných spolkov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1315-1316.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 440.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 143-144.

21.

SCHINDLER, Eduard - 120. výročie narodenia

50. výročie úmrtia

10. február 1900 Vyhne - 28. január 1970 Nitra

Hudobný pedagóg, učiteľ. V rokoch 1922-1931 učiteľ v Piešťanoch, potom v Nitre pedagóg Rímsko-katolíckeho ženského učiteľského ústavu, od roku 1960 Pedagogickej fakulty v Nitre. Autor diela Škola spevu dl'a nôt pre školy ľudové a meštianske (Piešťany 1930).

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 2.: M-Ž. - Praha : Státní hudební vyd., 1965. - S. 490.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 222.

22.

NĚČEI (Nécsey), Štefan - 150. výročie narodenia

12. február 1870 Vráble - 26. marec 1902 Mníchov (Nemecko)

Maliar, ilustrátor. Študoval na Výtvarnej akadémii v Mníchove a Paríži. V rokoch 1891-1894 žil vo Vrábl'och, potom v Mníchove. Vynikal najmä v ilustrátorskej tvorbe. Jeho verné kresby motýľov a vtákov prevažne z Tekovskej župy boli použité v prírodopisných encyklopédiách a publikáciách. Vytvoril i niekoľko portrétov členov svojej rodiny.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 266.

Vráble / Jozef Trubíni. - Vráble : Mesto Vráble, 1994. - S. 104.

23.

GAJDOŠOVÁ-PERINOVÁ, Adela - 85. výročie narodenia

12. február 1935 Horné Lefantovce - 4. júl 2012 Nitra

Poetka. Študovala na Strednej poľnohospodárskej technickej škole v Nitre. Dlhé roky pracovala na Miestnom národnom výbore v Dolných Lefantovciach. Roku 1986 odišla do predčasného dôchodku a odvtedy žila v Nitre. Jej básne sú prejavom lásky a hlbokých citov k prírode, rodnej dedine, k Nitre i k celému Slovensku. Debutovala zbierkou básní Zbieraj plody jesene (1998).

Literatúra:

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 136.

24.

HOLLÝ, Juraj (Jur) - 260. výročie narodenia

13. február 1760 Púchov - 28. január 1818 Nitra

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, zberateľ cirkevných piesní, bernolákovec. Študoval a v rokoch 1790-1795 a od 1814 pôsobil ako profesor na teológii v Nitre. V roku 1814 sa stal riadnym kanonikom v Nitre. Stál pri zrode Pobočného stánku Slovenského učeného tovarišstva v Nitre. Svojou publikačnou činnosťou prispel k šíreniu bernolákovskej slovenčiny. Je autorom diela Náboženské katolícke pesničky (1804).

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 503.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 366.

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 153-154.

25.

STAUD, Ľudovít - 165. výročie narodenia

14. február 1855 Topoľčianky - 28. marec 1941 Budapešť (Maďarsko), poch. v Bardoňove

Právnik, člen korešpondent Maďarskej akadémie vied. Pôsobil ako advokát v Zlatých Moravciach, sudca vo viacerých mestách, od roku 1917 pracovník ministerstva spravodlivosti v Budapešti. Zúčastnil sa na vypracovaní súkromnoprávneho zákonníka a vydal zbierku pravidiel súkromného práva. Článkami prispieval aj do odborných časopisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 341.

26.

CZEIZEL, Gabriel - 185. výročie narodenia
100. výročie úmrtia

16. február 1835 Nitrianske Pravno - 21. júl 1920 Nitra

Cirkevný hodnostár, pedagóg, historik. Študoval na gymnáziu a na seminári v Nitre. Od roku 1859 profesor, neskôr rektor seminára v Nitre, 1874 člen nitrianskej kapituly, 1913 titulárny biskup. Venoval sa štúdiu regionálnych a cirkevných dejín. Vydal práce o dejinách Nitry, monografiu Nitrianskej župy (1900) a Rád sv. Františka v Nitre (1911).

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 192.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 390.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 28.

27.

HORVÁT, Pavol - 25. výročie úmrtia

10. január 1913 Banská Štiavnica - 18. február 1995 Nitra

Výtvarný pedagóg, maliar. Od roku 1947 žil a tvoril v Nitre. Pôsobil ako vysokoškolský pedagóg na Katedre výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre, kde vyučoval disciplíny kresba, maľba a didaktika výtvarnej výchovy. Stál pri zakladaní bábkového divadla a založil aj výtvarný odbor na Ľudovej škole umenia v Nitre. Venoval sa komornej maľbe a úžitkovému umeniu.

Literatúra:

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - 1. diel : A-K. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1988. - S. 182.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 61-62.

28.

FUSKOVÁ, Gabriela - 85. výročie narodenia

20. február 1935 Alekšince - 22. marec 1982 Nitra

Herečka, bábkoherečka, úradníčka, inšpicientka. V rokoch 1965-1981 pôsobila v Bábkovom divadle v Nitre. Stvárňovala prevažne postavy dievčat, mladých žien a rozprávkových bytostí v divadelných hrách domácich i zahraničných autorov.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Mat'ovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 65.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 170.

29.

ČEPČEK, Štefan - 105. výročie narodenia
30. výročie úmrtia

21. február 1915 Topoľčianky - 13. jún 1990 Bratislava

Spisovateľ. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, rok na Bohosloveckej fakulte v Nitre, napokon vyštudoval Vojenskú akadémiu. Počas druhej svetovej vojny v rámci slovenskej armády bol zaradený na taliansky front. Po vojne pracoval ako robotník, neskôr úradník. Autor kníh Madony a terče (1979), Zámorská balada (1982) a monografie rodnej obce Topoľčianky (1983).

Literatúra:

Slovenská vlastiveda : Nitrianska župa. 4 / Drahoslav Machala. - 1. vyd. - Martin : Matica slovenská, 2012. – S. 245,251. - ISBN 978-80-8128-058-0.

Pocta Štefanovi Čepčekovi / (Anna Lukáčová). In: Požitavské noviny. - Roč. 7, č. 14 (2002), s. 4.

Zo Zlatých Moraviec do Topoľčianok / Ján Bábik. - Fotogr. In: Krásy Slovenska. - ISSN 0323-0643, Roč. 94, č. 7-8 (2017), s. 30-33.

30.

GERLEI (Hrdlička), Matej - 180. výročie narodenia

23. február 1840 Jacovce - 4. január 1913 Nitra

Organista, hudobný skladateľ. Od roku 1870 do roku 1902 pôsobil ako organista a učiteľ vo Vrábľoch. Autor niekoľkých omší, Funebrála pre kantorov, pochodov a tancov, smútočných piesní, rozlúčkových piesní.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 183.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 167.

Vráble / Jozef Trubíni. - Vráble : Mesto Vráble, 1994. - S. 63.

31.

GROM, Anton - 40. výročie úmrtia

7. september 1929 Nový Přerov (Česká republika) - 24. február 1980 Nitra

Zootechnik, vysokoškolský profesor, vedec - genetik. V rokoch 1952-1968 a 1971-1980 pôsobil na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Bol medzinárodne uznávaný odborník v oblasti hydínarstva a chovu malých hospodárskych zvierat. Autor množstva vedeckých prác, praktických príručiek, vysokoškolských učebníc, odborných a popularizačných článkov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 230.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 51-52.

Spomienky na profesora Groma: Anton Grom (1932 - 1980) / Jozef Rekoš. - Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita ; Slovenské poľnohospodárske múzeum, 2005. - 82 s.

32.

ŠTEFÁNY, Matej - 200. výročie narodenia

130. výročie úmrtia

25. február 1820 Bytča - 1. december 1890 Jarok

Katolícky kňaz, pedagóg. Filozofické štúdiá absolvoval v nitrianskom seminári, teologické ukončil doktorátom z filozofie na univerzite v Pešti. Za kňaza bol vysvätený v Nitre 6. augusta 1845. Pôsobil v Nitre ako profesor, v rokoch 1858-1869 farár v Dražovciach, potom v Jarku.

Literatúra:

Bibliografia písomníctva slovenského ... / Sost. Ľudovít V. Rizner. - Zv. 5.: S-Š. - Turčiansky sv. Martin : Matica slovenská, 1933. - S. 242.

Zabudnutým literárnym chodníkom : S Matejom Štefánym v Pružine a v Papradne (1845-1849) / -nyi-. In: Obzor. - Roč. 9 (32), č. 8 (1999), s. 4.

33.

BOLDIŠ, Jozef - 100. výročie narodenia

25. február 1920 Nevidzany - 31. december 1998 Bratislava, poch. v Nevidzanoch

Knižničný pracovník. Dlhoročný riaditeľ Ústrednej knižnice Slovenskej akadémie vied. Významný organizátor sústavy knižníc a vedecko-technických informácií na Slovensku, zakladateľ moderného slovenského knihovníctva a informatiky. Autor monografických prác, odborných článkov a štúdií.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 86.

Za Jozefom Boldišom / Vladimír Grigar. In: Knižnice a informácie. - Roč. 31, č. 4 (1999), s. 161-164.

34.

TUČKO (Tucsko), Matej - 175. výročie úmrtia

1798 Slovany - 25. február 1845 Ivanka pri Nitre

Kazateľ, národný pracovník. Teológiu študoval v Nitre a vo Viedni. V rokoch 1836-1845 pôsobil ako farár a dekan v Ivanke pri Nitre, súčasne kazateľ vo Vrábľoch a v Jure nad Hronom. Národne uvedomelý širiteľ slovenskej tlače, podporovateľ štúrovcov, správca Tatrína v časti Nitrianskej stolice. Bol autorom niekoľkých príležitostných kázni, ktoré vyšli v časopise Kazateľňa (1884).

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1415.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 135.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 153.

35.

ALBINIOVÁ-JANOŠKOVÁ, Olga - 40. výročie úmrtia

14. júl 1891 Jasenová - 25. február 1980 Šaľa

Učiteľka, osvetová pracovníčka, kantorka. Pôsobila ako učiteľka na meštianskej škole v Diakovciach, od roku 1968 žila v Háji, od 1971 v Diakovciach, kde pôsobila ako kantorka. Spoluzakladateľka a tajomníčka Spolku slovenskej evanjelickej diakonie. Vo svojej publicistike sa venovala problematika diakonie a sociálnej starostlivosti. Jej krátke prózy mali výchovný charakter. Prekladala z francúzštiny, nemčiny a maďarčiny.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 43.

Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry. - Zv. 1.: A-L. - Liptovský Mikuláš : Transcius, 1997. - S. 17.

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ludmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Táborecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 12.

36.

MIGAZZI, Viliam - 190. výročie narodenia

26. február 1830 Bratislava - 28. august 1896 Zlaté Moravce

Župný hodnostár, veľkostatkár, gróf. Po štúdiách hospodáril na rodových majetkoch v Zlatých Moravciach. V rokoch 1871-1875 tekovský župan, 1875-1884 poslanec uhorského snemu za volebný okres Zlaté Moravce, od roku 1884 člen Panskej snemovne. Spoluzakladateľ okrásľovacieho spolku, zakladateľ sirotinca v Zlatých Moravciach.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 164.

Zlaté Moravce / Zost. Marian Bátora a Michal Zaťko. - Zlaté Moravce : Mestský úrad Zlaté Moravce, 1998. - S. 247-248.

MAREC

37.

RINTEL (Maróti), Gejza - 145. výročie narodenia

1. marec 1875 Červený Hrádok - 6. máj 1941 Budapešť (Maďarsko)

Sochár, architekt. Od roku 1931 žil v Budapešti, kde vyučoval na Umeleckopriemyselnej škole. V jeho širokospektrálnom umení vynikajú predovšetkým monumentálne sochárske kompozície na priečelí budapeštianskych palácov. V Miláne, Turíne, Benátkach a v ďalších mestách projektoval výstavné haly, v Mexiku sklenenú kupolu divadla s bronzovými sochami a zariadenie interiéru divadla. Jeho diela sa nachádzajú aj v Detroite, v Jeruzaleme a inde.

Literatúra:

Červený Hrádok 1386 - 2006 : monografia dejín obce / Peter Keresteš a kol. - Červený Hrádok : Obecný úrad, 2006. - S. 140.

38.

SIEGLEROVÁ, Alžbeta - 140. výročie úmrtia

18. apríl 1809 Komárno - 1. marec 1880 Nitra

Kníhtlačiarka. V rokoch 1875-1880 vlastnila v Nitre tlačiareň, kníhkupectvo a knihárstvo. Tlačila prevažne náboženskú literatúru v latinskom, maďarskom, nemeckom a slovenskom jazyku.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Sourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 218.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 254.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 178.

39.

GÁBOROVÁ, Adela - 80. výročie narodenia

2. marec 1940 Brekov - 12. júl 2007 Nitra

Herečka, dlhoročná prvá dáma nitrianskeho súboru, jedna z najvýraznejších osobností nitrianskeho aj slovenského divadelníctva. V rokoch 1961-2007 na doskách Divadla A. Bagara v Nitre stvárnila vyše

140 postáv. Účinkovala v televíznych a rozhlasových inscenáciách a filmoch, venovala sa dabingu. Pedagogicky pôsobila na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave a na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, spolupracovala s ochotníckymi a amatérskymi súbormi.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. Bratislava : Veda, 1989. - S. 405.
Štyridsať rokov slovenského profesionálneho divadla v Nitre / Ján Laca. - Nitra : DAB, 1980. - 58 s.
Cena mesta Nitra pre A. Gáborovú a F. Pergera / E. Synaková. In: Nitra. - Roč. 32, č. 9 (2007), s. 9.
Do hereckého neba odišla Adela Gáborová / - petr, js -. In: My Nitrianske noviny. - Roč.16, č. 28 (2007), s. 10.
Pribinov kríž pre Adelu Gáborovú. - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč. 31, č. 2 (2006), s. 25.

40.

VALAŠŤAN-DOLINSKÝ, Ján - 55. výročie úmrtia

15. február 1892 Békéšcaba (Maďarsko) - 2. marec 1965 Nitra, poch. v Martine

Pedagóg, hudobný skladateľ, publicista, zberateľ ľudových piesní. Zbieral a upravoval ľudové piesne, viedol viaceré spevácke zbory. Vydal niekoľko zborníkov ľudových piesní i teoretických prác o hudbe. Rozsiahla bola jeho recenzentka a kritická publicistika v hudobných a kultúrnych časopisoch. Patril k priekopníkom esperanta na Slovensku. Vydal slovensko-esperantský slovník a do esperanta preložil i niektoré diela slovenskej literatúry.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 211-212.
Významné osobnosti Nitra / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 159-160.

41.

MALATINEC, Emil - 10. výročie úmrtia

2. marec 1947 Nové Zámky - 2. marec 2010 Nitra

Pedagóg, hudobný dirigent. Po maturite pracoval v podniku Bioveta Nitra. Po štúdiách spevu v Žiline a dirigovanie zboru v Bratislave od roku 1994 pôsobil ako pedagóg na Katedre hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, v rokoch 1993-1999 na Gymnázium sv. Cyrila a Metoda v Nitre. V roku 1982 založil pri Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre miešaný spevácky zbor Cantantína.

Literatúra:

K dejinám zborového spevu na Slovensku 5 / Sprac. Tibor Sedlický. - Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela v BB, 2000. - S. 61-62.
20 rokov Spojenej katolíckej školy / Príhovor Karol Žák. - Nitra : Spojená katolícka škola, 2011. - S. 23.

42.

TOMBOR, Eugen - 140. výročie narodenia

3. marec 1880 Nitra - 25. júl 1946 Budapešť (Maďarsko)

Vojenský odborník, náčelník generálneho štábu Maďarskej republiky rád, novinár, lekárnik, chemik. Aktívny účastník Maďarskej republiky rád, od roku 1945 minister obrany Maďarskej ľudovej republiky.

Literatúra:

Malý slovenský biografický slovník : generálny heslár SBS. - A-Ž.- Martin : Matica slovenská, 1982. - S. 611.

Revolucionár Eugen Tombor : k 65. výročiu Slovenskej republiky rád. In: Život a kultúra mesta Nitra. - Roč. 8, č. 5 (1984), s. 29.

43.

BAJZA, Jozef Ignác - 265. výročie narodenia

5. marec 1755 Predmier - 1. december 1836 Bratislava

Spisovateľ, osvietenec, cirkevný hodnostár. Od 26. júla 1815 pôsobil ako farár v Zbechoch, v roku 1828 bol vymenovaný za bratislavského kanonika. Autor prvého slovenského románu, ktorým sa zároveň prvýkrát pokúsil o vytvorenie spisovného a literárneho jazyka. Člen Slovenského učeného tovaríšstva.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 19-21.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 43-44.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 107-108.

44.

ENGEL, Jozef - 115. výročie úmrtia

1836 ? - 7. marec 1905 Nitra

Podnikateľ, zakladateľ nadácií, mecén. Roku 1903 z vlastných prostriedkov dal postaviť rabínsku školu v Nitre, 1910-1911 sa z výnosov jeho nadácie financovala výstavba synagógy. Viaceré základiny určil na podporu nitrianskych židovských rodín, spolkov a ustanovizní, jednu z nich tvorenú sumou 10 tis. korún odovzdal mestu Nitra na podporu chudobných obyvateľov bez ohľadu na náboženstvo.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 435.

Významné osobnosti Nitra / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 37-38.

45.

FEDORA, Jozef - 110. výročie narodenia

45. výročie úmrtia

8. marec 1910 Dolné Kočkovce - 26. september 1975 Zvolen, poch. v Prievidzi

Maliar, grafik, ilustrátor, výtvarný pedagóg, spisovateľ, zasluhovaný umelec. V rokoch 1937-1939 profesor gymnázia v Nitre, 1949-1958 vedúci pedagogického oddelenia Krajského národného výboru v Nitre. Tvoril portréty, krajinky, zátišia. Autor románu a reportáže z koncentračného tábora, v časopisoch uverejňoval básne a poviedky.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 62.

Významné osobnosti Nitra / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 170.

46.

GERGELYI, Otmar - 25. výročie úmrtia

28. september 1919 Bušovce - 13. marec 1995 Nitra, poch. v Bratislave

Historik - regionalista, archivár, organológ. Od roku 1960 pracovník Štátneho oblastného archívu, v rokoch 1965-1975 Slovenského poľnohospodárskeho múzea v Nitre. Podieľal sa na výskume

historických organov na Slovensku a zaoberal sa dejinami nitrianskeho regiónu. Autor odborných článkov a štúdií, seriálu článkov z dejín obcí okresu Nitra (1965), monografie "Nitra" (1969) a spoluautor publikácie Historické organy na Slovensku (1982).

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný.- Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 45-47.

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 139.

47.

KASZÁS, Attila - 60. výročie narodenia

16. marec 1960 Šaľa - 23. marec 2007 Budapešť (Maďarsko)

Herec. Svoje detstvo prežil vo Vlčanoch a v Žihárči. Študoval na gymnáziu v Komárne, herectvo v Budapešti, kde spravil aj hereckú kariéru. Pôsobil vo viacerých maďarských divadlách, od roku 2003 člen Národného divadla v Budapešti. Účinkoval v množstve maďarských filmoch. V roku 2003 daroval žihárecký sedliacky dom svojho strýka obecnému úradu v Žihárči na vytvorenie dedinského múzea.

Literatúra:

Hudobníci okresu Komárno : biobibliografický slovník hudobných skladateľov, interpretov a spevákov ; [zostavila Eva Ďurčová]. - [1. vyd.]. - Komárno : Podunajská knižnica, 2003. - S. 30.

Tíz éve hunyt el Kaszás Attila zomrel pred desiatimi rokmi / -kh-. - Fotogr. In: Žihárecké noviny=Zsigárdi Újság. - Roč. 20, č. 1 (2017), s. 3.

Žihárec spomína na svojho rodáka Attilu Kaszása hudbou a tancom / Stano Šimo. In: My Nitrianske noviny: Noviny juhozápadu. - ISSN 1338-1733, Roč. 19, č. 32 (2010), s. 7.

48.

LIESKOVSKÝ, Andrej - 25. výročie úmrtia

22. november 1913 Hlohovec - 18. marec 1995 Bratislava

Hudobný skladateľ. Základnú školu a reálne gymnázium absolvoval v Nitre. Na nitrianskej hudobnej škole získal základy v hre na hudobných nástrojoch i v hudobnej teórii. Od roku 1950 bol redaktorom zábavnej a tanečnej hudby Československého rozhlasu. Hudobnej kompozícii sa začal venovať najmä po druhej svetovej vojne. Zložil vyše 170 tanečných piesní, väčšina vyšla na gramoplatniach a hrala sa v rozhlase.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Státní hudební vydavatelství, 1963. - S. 833.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 88.

49.

KELEČÉNI, Jozef - 205. výročie narodenia

20. marec 1815 Ivanka pri Nitre - ?

Statkár, vlastivedný pracovník. Študoval na gymnáziu v Nitre, hospodáril na rodinnom majetku v Čeladiciach. Zaoberal sa regionálnou históriou, zbieral národopisný materiál a starožitnosti. Vydal obrázkový album Nitry a jej okolia. Podľa neho je nazvaný spevník (Kelecsényi énekeskönyv), ktorý daroval Uhorskej akadémii vied a je uložený v jej archíve.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 59-60.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 173.

50.

KOZUMPLÍK, Július - 100. výročie narodenia

20. marec 1920 Nitra - 3. august 1978 Bratislava

Elektrotechnický inžinier, vynálezca. Študoval na reálnom gymnáziu v Nitre, vysokoškolské štúdiá absolvoval na Elektrotechnickej fakulte ČVUT v Prahe a na SVŠT v Bratislave. V roku 1950 bol spoluzakladateľom Výskumného ústavu káblov a izolantov v Bratislave. Vo svojej činnosti sa zamerával na výskum a vývoj lakovaných vodičov, oznamovacích vodičov a káblov. Predložil niekoľko vynálezov, z ktorých mu šesť patentovali.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 222.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 84.

51.

VAŽANSKÝ, Otakar - 130. výročie narodenia

22. marec 1890 Ždánice - 2. december 1979 Nitra

Výrobca a opravár organov, obchodník s klavírmi. V roku 1920 si založil v Nitre dielňu a pôsobil tu až do smrti. Postavil organy vo viacerých nitrianskych kostoloch (katedrála, františkánsky kostol, kostol piaristov). Udržiaval kontakty s predstaviteľmi slovenského výtvarného a hudobného života, napr. s J. Rosinským, M. Schneidrom-Trnavským a i.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 247.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 162.

52.

NEUGEBAUEROVÁ, Anna - 200. výročie narodenia

23. marec 1820 Nitra - 14. jún 1877 Nitra

Kníhtlačiarka. Po smrti manžela Eduarda Neugebauera roku 1865 prevzala vedenie tlačiarne v Nitre. Tlačila knihy regionálnych autorov a spolkov, drobné tlače, časopisy a noviny.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Táborecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 176.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 285.

53.

KRUTÝ, Rudolf - 105. výročie narodenia

23. marec 1915 Nové Zámky - 7. november 1998 Nitra

Lekár. Významná osobnosť slovenskej i európskej pneumoftizeológie. Bol dlhoročným riaditeľom liečebného ústavu tuberkulózy a pľúcnych chorôb, keď pôsobil najprv v Horných Lefantovciach a potom v rokoch 1947-1985 na Zobore. Bol riešiteľom mnohých výskumných úloh, napísal množstvo odborných prác, vrátane dvoch kníh, prednášal na rôznych odborných školeniach.

Literatúra:

Doc. MUDr. Rudolf Krutý, CSc., osobnosť slovenskej pneumoftizeológie. - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč.40, č. 9 (2015), s. 10-11.

Za doc. MUDr. Rudolfom Krutým, CSc. / Dvořák, Petříček. In: Nitra. - Roč. 23, č. 1 (1999), s. 23-24.

54.

ZACHAR, Jozef - 95. výročie narodenia

23. marec 1925 Lukáčovce - 1. január 2013 Bratislava

Lekár, fyziológ, univerzitný profesor, akademik ČSAV a Slovenskej akadémie vied. Po skončení štúdia na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave pôsobil ako vedecký pracovník na rôznych lekárskech ústavoch. Autor mnohých monografií a vedeckých článkov.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 6 : T-Ž. - Bratislava : Veda, 1982. - S. 486.

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2 : P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 606.

55.

FRIČOVSKÝ, František - 180. výročie úmrtia

12. november 1766 Krušovce - 25. marec 1840 Nitra

Cirkevný hodnostár, mecén, kultúrny pracovník. V rokoch 1790-1793 tajomník biskupskej kancelárie, 1793-1800 profesor filozofie a teológie na seminári v Nitre, od 1826 nitriansky kanonik a archidiakon hradňanského, neskôr trenčianskeho dištriktu, synodálny examinátor, 1827 opát. Člen pobočného stánku Slovenského učeného tovarišstva v Nitre, 1793 tajomník spolku. R. 1835 založil štipendijnú základinu nitrianskeho piaristického gymnázia.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 362.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 125.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 43-44.

56.

CZAMBELOVÁ, Anna - 100. výročie narodenia

29. marec 1920 Slovenská Ľupča - 26. október 1971 Nitra

Lekárka, organizátorka zdravotníctva, spoluzakladateľka transfúznej služby na Slovensku, účastníčka Slovenského národného povstania. V rokoch 1953-1971 prednostka Krajskej transfúznej stanice v Nitre. Vybuodovala hematologicko-transfúzne oddelenie v Nitre, ktorého pôsobnosť a význam presiahli rámec kraja. Spoluautorka publikácie Význam zdravotníckej osvetu pri propagácii darcovstva krvi (1959) a odborných štúdií.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 77.

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ludmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Táborecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 43.

57.

SERÉDI (pôv. Sapuček), Jusztinián - 75. výročie úmrtia

23. apríl 1884 Diakovce - 29. marec 1945 Ostrihom (Maďarsko)

Cirkevný hodnostár, právnik, historik, akademik, člen Maďarskej akadémie vied. Roku 1902 vstúpil do benediktínskeho rádu a od roku 1904 študoval na rehoľnej Univerzite sv. Anzelma v Ríme. S výnimkou roka 1918, keď bol vojenským kaplánom v Ostrihome, stále pôsobil v Ríme v rôznych funkciách vo viacerých inštitúciách. R. 1927 ostrihomský arcibiskup-prímas, 1928 kardinál. Venoval sa najmä štúdiu a vydávaniu prameňov kánonického práva.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1222.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská. - S. 211.

APRÍL

58.

METOD - 1205. výročie narodenia

1135. výročie úmrtia

815 Solún - Thessaloniké (Grécko) - 6. apríl 885 Velehrad - Morava

Slovanský vierozvest, učiteľ, cirkevný hodnostár. Brat sv. Cyrila-Konštantína, spoluzakladateľ slovanského písomníctva. Od roku 869 panónsky a moravský arcibiskup a legát. Významne sa zaslúžil o kristianizáciu a budovanie samostatnej cirkevnej organizácie na Veľkej Morave. Vybojoval súhlas pápeža Jána VIII. na používanie slovianskeho jazyka pri bohoslužbách.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 916-918.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 157-159.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 96-97.

59.

PALMER, Alojz - 215. výročie narodenia

13. apríl 1805 Nová Baňa - 10. november 1881 Ivanka pri Nitre

Kňaz, profesor teológie, básnik. Študoval v Nitre a neskôr pôsobil v nitrianskom seminári ako študijný prefekt, profesor cirkevného práva a cirkevných dejín. Po štrnásťročnom pôsobení na bohosloveckom seminári sa stal farárom v Ivanke pri Nitre, od roku 1878 čestný kanonik. Jeho dizertačná práca o sviatostnej podstate manželstva vyšla knižne, napísal viacero príležitostných básní pri životných jubileách svojich biskupov a priateľov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1040.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 110.

60.

BÁRTA, Juraj - 95. výročie narodenia

15. výročie úmrtia

13. apríl 1925 Ružomberok - 2. október 2005 Nitra

Historik, speleoarcheológ, účastník Slovenského národného povstania. V rokoch 1953-1988 pracovník Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied v Nitre. Autor monografických prác, príspevkov a štúdií v odborných časopisoch a zborníkoch.

Literatúra:

Realie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 105-106.

61.

MIKO, František - 100. výročie narodenia
10. výročie úmrtia

13. apríl 1920 Lipany - 13. november 2010 Bratislava

Literárny vedec, jazykovedec. Pôsobil ako pedagóg a vedecký pracovník. V roku 1967 spoluzakladal, budoval a neskôr viedol Kabinet literárnej komunikácie a experimentálnej metodiky (dnes Ústav literárnej a umeleckej komunikácie) v Nitre, ktoré sa stalo základňou nitrianskej literárnovednej školy. Venoval sa lingvistike a literárnej vede. Autor monografických prác, štúdií a článkov vo vedeckých a odborných časopisoch a zborníkoch.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 313.

Odišiel František Miko / Vincent Šabík. In: Slovenské pohľady. - ISSN 1335-7786, Roč. 4, č. 2 (2011), s. 137-138.

Panoráma slovenských jazykovedcov slovakistov v 20. storočí František Miko (1920 - 2010) / Ján Kačala. - Fotogr. In: Slovenské pohľady. - ISSN 1335-7786, Roč. IV.+135, č. 3 (2019), s. 52-60.

62.

FOJTÍK, Juraj - 95. výročie narodenia

15. apríl 1925 Horné Saliby - 3. (alebo 9.) január 1982 Nitra

Historik, archivár, publicista. Pôsobil ako učiteľ, od roku 1955 archivár, od 1961 v Štátnom oblastnom archíve v Nitre. Zaoberal sa regionálnymi a hospodárskymi dejinami. Autor a spoluautor knižných prác, sprievodcu po archíve, štúdií a článkov v odborných časopisoch a v zborníkoch. Zostavovateľ knihy "Nitra", ktorá vyšla v roku 1978.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 102.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 41.

63.

KALINA, Jozef - 25. výročie úmrtia

28. júl 1908 Branovo - 20. apríl 1995 Nitra

Ludový umelec, keramikár, reštaurátor. Vyše 30 rokov prežil v Nitre, kde pracoval aj ako modelár v leteckej továrni a so sochárstvom sa zoznámil v dielni nitrianskeho umelca Júliusa Bártfaya. Vo svojom ateliéri na Chrenevej reštauroval umelecké pamiatky a venoval sa keramikárskej tvorbe. Pričinil sa o záchranu predrománskeho kostolíka sv. Juraja z 11. storočia v Kostolčanoch pod Tribečom, zachránil mnohé sakrálne pamiatky v Nitre.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 70-71.

Ako lekár zachraňoval diela z baroka i gotiky / (ČE). - Fotogr. 2. In: My Nitrianske noviny. – ISSN 1335-8375, Roč. 24, č. 22 (2015), s. 14.

64.

GENČI, Ladislav - 45. výročie úmrtia

20. máj 1931 Rakovnica - 20. apríl 1975 Nitra

Zootechnik. Po štúdiách v Košiciach a na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre pôsobil od roku 1953 v Ústave výživy a kŕmenia Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Autor a spoluautor viacerých vysokoškolských učebníc, štúdií a odborných článkov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 178.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 170.

65.

KAPOLKA, Belo - 85. výročie narodenia

22. apríl 1935 Hostie - 18. apríl 1994 Hrebienok (Vysoké Tatry) Starý Smokovec

Spisovateľ, horolezec, chatár. Po štúdiách v Kežmarku a Brne na Vojenskej technickej akadémii pracoval ako vedúci chatár vo Vysokých Tatrách na Rysoch, Solisku, Zbojníckej a Téryho chate. Námety pre svoju literárnu tvorbu čerpal z vysokohorského prostredia svojrázneho života ľudí nosičov, chatárov, drevorubačov, športovcov a návštevníkov tatranských hôr. Do slovenskej literatúry vstúpil prvotinou Kanadské smreky (1967). Po roku 1989 sa intenzívne venoval aktuálnej spoločenskej publicistike.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Zost. Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Spolok slovenských spisovateľov; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 215-216.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor : Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 152-153.

66.

KOLENČÍK, Ladislav - 85. výročie narodenia

22. apríl 1935 Mojmírovce - 15. jún 1997 Nitra

Vysokoškolský pedagóg. Študoval na Pedagogickej škole v Nitre. Pôsobil ako učiteľ základných škôl v okresoch Topoľčany a Nitra, v rokoch 1960-1965 na Pedagogickej fakulte v Nitre, potom na Strednej potravinárskej škole, od 1969 na Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Autor vedeckých prác, vedecko-populárnych článkov, učebných textov, vysokoškolských skrípt.

Literatúra:

Dejiny nitrianskeho školstva a vzdelanosti / Štefan Milo, Jozef Porubský. - Nitra : Okresné pedagogické stredisko v Nitre, 1987. - S. 120.

Zomrel doc. PhDr. Ladislav Kolenčík, CS. In: Pedagogická revue. - Roč. 69, č. 7-8 (1997), s. 387.

67.

NEMRAVA, František - 50. výročie úmrtia

6. február 1891 Nitra - 22. apríl 1970 Nitra

Hudobník, skladateľ. Skladal piesne šansónového štýlu - tanečné melódie, skeče a kuplety.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 176.
Pri prvom kinoskeči / Ladislav Martinček. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 7, č. 2 (1983), s. 26,27.

68.

PATAYOVÁ, Eva - 120. výročie narodenia

25. apríl 1900 Zlaté Moravce - 24. jún 1984 Győr (Maďarsko)

Výtvarníčka, akademická maliarka. V Leviciach získala diplom učiteľky, od roku 1922 študovala na Vysokej škole výtvarného umenia v Budapešti. Pôsobila v Komárne, v rokoch 1948-1955 ako učiteľka kreslenia v meste Győr. Po odchode do dôchodku v roku 1955 sa začala intenzívne venovať tvorivej práci a za krátky čas vytvorila bohaté životné dielo.

Literatúra:

Patay Éva / Štefan Valent, Salamon Nándor. - Nitra ; Győr : Krajská galéria ; Múzeum Jánosa Xántusa, 1978. - [20] s.
Úspešná výstava //lm/. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 2, č. 12 (1978), s. 29.

69.

KOPASZ, Elemér - 110. výročie narodenia

28. apríl 1910 Branč - 11. január 1989 Nové Zámky

Dirigent, učiteľ. Ako odborný asistent pôsobil na Katedre hudobnej výchovy Pedagogického inštitútu v Nitre, kde viedol maďarský mládežnícky miešaný zbor. Aktívne sa zapájal do hudobného života, hral na husliach, kontrabase, umelecky viedol a dirigoval viaceré spevácke zbory. Od roku 1961 pôsobil na Ľudovej škole umenia v Nových Zámkoch.

Literatúra:

Hudobníci okresu Nové Zámky : bibliografický slovník ; spracovali Kissová Magdaléna, Agneša Fitušová. - 2. rozš. a dopl. vyd. - Nové Zámky : Knižnica Antona Bernoláka, 2000. - S. 16.
Hudobný život v Nitre : (Sondy do novšieho a súčasného obdobia) / Helena Červeňová. In: Nitra, naša Nitra- : literáti, divadelníci, hudobníci a výtvarníci jubilujúcemu mestu / [z príspevkových materiálov zostavil, predslov, sprievodné texty a poznámky o autoroch napísal alebo upravil Ján Kopál]. - 1. vyd. - Nitra : Nitrianske tlačiarne, a.s., 1998. - S. 182. - ISBN 80-967654-1-8.

70.

DUBRAVICKÝ, Jozef - 30. výročie úmrtia

22. apríl 1931 Nadlice - 28. apríl 1990 Nitra

Inžinier architekt - urbanista. Po ukončení štúdia od roku 1955 pôsobil v Nitre. Od roku 1960 bol vedúcim projektantom Krajského projektového ústavu, v rokoch 1966-1970 hlavným architektom Nitry. V rokoch 1970-1990 pôsobil v Stavoprojekte Nitra ako vedúci útvaru špecialistov. Významnou mierou prispel ku koncepcii rozvoja Nitry a ďalších miest Slovenska, zaslúžil sa o zachovanie historicky cenných objektov a súborov.

Literatúra:

Slovník českých a slovenských výtvarných umelcov 1950 - 1998. - 2.: D-G. - Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 1998. - S. 118.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 34.

71.

PAPP, Ferdinand Karol - 50. výročie úmrtia

13. október 1889 Nitra - 29. apríl 1970 Piešťany

Maliar sakrálnych fresiek, reštaurátor. Po skončení štúdia na umelecko-priemyselných školách vo Viedni a v Budapešti spočiatku pracoval ako sakrálny maliar a reštaurátor u fy Juhari v Nitre, neskôr spolujemajiteľ fy Papp, Petrikovič a Enhoff v Piešťanoch. V povojnovom období pôsobil predovšetkým ako reštaurátor.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 396.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 177.

72.

GRIESBACH, Štefan - 105. výročie narodenia

30. apríl 1915 Vinodol - 5. apríl 1998 Nitra

Lekár - urológ. V roku 1950 založil v nitrianskej nemocnici samostatné urologické oddelenie na ktorom zaviedol nové diagnostické a liečebné metódy. V rokoch 1963-1981 bol prednostom oddelenia. Publikoval viac ako 40 odborných článkov v rôznych periodikách, je spoluautorom diela Rehabilitácia tuberkulózy, ktorá vyšla v roku 1978 v Moskve. Čestný občan mesta Nitry.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 50-51.

Vinohradnícka obec Vinodol : bohatá minulosť, zaujímavá súčasnosť, perspektívna budúcnosť / Tomáš Krajmer. - 1. vyd. - Vinodol : Obec Vinodol, 2018. - S. 82-83. - ISBN 978-80-570-0257-4.

MÁJ

73.

HERODEK, Július - 25. výročie úmrtia

30. jún 1926 Topoľčany - 6. máj 1995 Nitra, poch. v Brodzanoch

Klavirista, hudobný skladateľ, pedagóg. Študoval v Nitre a od roku 1960 pôsobil na Katedre hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre, kde vyučoval hru na klavíri. Aktívne sa podieľal na hudobnom živote Nitry a okolia účinkovaním na verejných celovečerných koncertoch i organizovaním výchovných koncertov pre mládež. Svojou tvorivou činnosťou významne obohatil hudobný život Nitry, viaceré jeho skladby boli venované významným udalostiam a osobnostiam Nitry.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 58-59.

74.

ANDREJKA, Július - 125. výročie narodenia
40. výročie úmrtia

9. máj 1895 Banská Štiavnica - Štefultov - 25. apríl 1980 Nitra

Poľovnícky a lesnícky odborník, publicista. Pôsobil ako lesný kontrolór, od roku 1952 v Jelenci, v Nitre ako hlavný inžinier lesného závodu. Roku 1946 ústredný referent Loveckého ochranného spolku, externe prednášal na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Pod jeho vedením sa vybudoval park na hradnom vrchu. Venoval sa poľovníctvu, ochrane prírody, štúdiami a článkami prispieval do odborných časopisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 63.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 14.

75.

MAŤAŠOVSKÝ, Ladislav - 315. výročie úmrtia

17. máj 1643 Liptovské Matiašovce - 10. máj 1705 Viedeň (Rakúsko)

Krajinský a cirkevný hodnostár, mecén. V rokoch 1696-1705 bol nitrianskym biskupom a županom, uhorským kancelárom a vnútorným tajným radcom. V roku 1702 založil v Nitre piaristické gymnázium, ktoré sa stalo prvým gymnáziom severozápadného Uhorska a kňazský seminár. Ochranca umelecko-historických pamiatok, zakladateľ spolkov sporivosti a miernosti.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 902-903.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 102-103.

76.

BUCHINGER, Emanuel - 145. výročie narodenia

15. máj 1875 Nitra - 18. august 1953 Budapešť (Maďarsko)

Sociálnodemokratický politik, kníhviazač. V rokoch 1905-1918 tajomník Sociálno demokratickej strany Uhorska, 1919-1920 a 1930-1944 Maďarskej sociálno demokratickej strany. Vedúci predstaviteľ strany, ktorý zastupoval i na medzinárodných fórach a v II. internacionále. V rokoch 1931-1939 a 1953 poslanec maďarského parlamentu. Publicisticky činný, autor publikácií a článkov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 604-605.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 341-342.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

77.

CSARADA, Ján - 170. výročie narodenia

16. máj 1850 Nitra - 4. apríl 1923 Budapešť (Maďarsko)

Právnik, pedagóg. Študoval na gymnáziu v Nitre. Absolvoval postgraduálny študijný pobyt na západoeurópskych univerzitách. Od roku 1881 prednášal na univerzite v Budapešti. Venoval sa najmä medzinárodnému právu a právnej filozofii. Autor monografií, učebníc, prispieval do domácich i zahraničných odborných časopisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 381-382.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

78.

DUBRAVICKÝ, Alojz - 95. výročie narodenia
30. výročie úmrtia

18. máj 1925 Nadlice - 23. január 1990 Močenok

Katolícky kňaz. Od roku 1969 pôsobil ako kaplán, v rokoch 1973-1990 správca fary v Sládečkovciach (Močenok). Za jeho pôsobenia boli rekonštruované kostol, kaplnka, Kalvária, nová budova fary a inštalované tri nové zvony. V roku 1979 sa stal členom provinciálnej rady SVD (Spoločnosť Božieho Slova) a zaslúžil sa o obnovu Slovenskej provincie.

Literatúra:

História a súčasnosť obce Močenok / [Igor Hochel (konceptia, štylistika textu, editorstvo)]. - Močenok : Obecný úrad Močenok, 2003. - S. 61.

Spomienka na dekana Alojza Dubravického. In: Močenok. - Roč. XVII, č. 3 (2010), s. 12-13.

79.

TOKÁR, František - 95. výročie narodenia

25. máj 1925 Veľké Chrást'any - 29. október 1993 Bratislava

Stolný tenista, majster športu. V drese Československa sa stal päťnásobným majstrom sveta v súťaži družstiev (1947, 1948, 1950, 1951) a vo štvorhre (1949). Na majstrovstvách sveta získal aj dve strieborné a tri bronzové medaily. V rokoch 1969-1971 pôsobil ako hráč i tréner v klube Plastika Nitra.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 6.: T-Ž. - Bratislava : Veda, 1982. - S. 88.

Slovenská vlastiveda : Nitrianska župa. 4 / Drahoslav Machala. - 1. vyd. - Martin : Matica slovenská, 2012. - S. 237. - ISBN 978-80-8128-058-0.

80.

PODOLAY, František Viktor - 115. výročie narodenia

27. máj 1905 Slopná - 13. február 1958 Bratislava

Akademický maliar, grafik, výtvarný pedagóg. Študoval a pôsobil v Nitre v rokoch 1930-1939. Venoval sa komornej maľbe, krajinomaľbe, monumentálnej dekoratívnej tvorbe a úžitkovej grafike. Autor viacerých obrazov zobrazujúcich dominanty mesta Nitra (Hrad a pod.).

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 499.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 177.

81.

KOŽUCH, Michal - 45. výročie úmrtia

4. november 1921 Nagybánhegyes (Maďarsko) - 31. máj 1975 Nitra

Divadelný herec. V rokoch 1949-1975 člen Krajového divadla v Nitre. Patril k zakladajúcim členom nitrianskeho divadla, vytvoril vyše 100 postáv a odohral 3000 predstavení. Vytváral prevažne postavy so zmyslom pre humorný a ľudsky zhovievavý nadhľad. Roku 1948 býval v Nedede.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 612.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 223.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

JÚN

82.

STARK, Július - 140. výročie narodenia

5. jún 1880 - 1944

Podnikateľ. V roku 1929 otvoril v Nitre kino Palace, kde 3. marca 1930 premietli prvý hraný zvukový film na Slovensku The singing fool (Spievajúci blázon). Vo svojej záhrade na hlavnej ulici zriadil prvé záhradné kino na Slovensku s reštauráciou aj tanečným parketom.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 137.

83.

BÉDER, Ján - 55. výročie úmrtia

29. marec 1917 Lukáčovce - 6. jún 1965 Bratislava

Literárny historik a teoretik, pedagóg, vedec, publicista. Študoval na gymnáziu v Nitre, 1937-1941 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského, resp. SU v Bratislave. Pôsobil ako profesor gymnázia, neskôr prednášal dejiny slovenskej literatúry na vysokej škole v Bratislave. Autor vysokoškolskej učebnice Dejiny slovenskej literatúry a rôznych učebníc a čítaniek slovenskej literatúry pre stredné školy.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 177-178.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maňovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 29.

Realie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 107-108.

84.

AĽAKŠA, Milan - 75. výročie narodenia

10. jún 1945 Rykynčice (okres Krupina) - 12. jún 2017 Šaľa

Novinár. Už počas štúdia žurnalistiky v Bratislave bol aktívnym dopisovateľom celoštátnych periodík a prispieval do regionálneho vysielania Slovenského rozhlasu. Stál pri zrode a rozvíjaní mnohých časopisov a neskôr sa stal šéfredaktorom a vydavateľom mnohých z nich (Hlas Dusla, Víťazná cesta, Duslo info, Súkromný podnikateľ, Jazdím na propán-bután, Slovo Šaľanov).

Literatúra:

Cena mesta za 40 rokov novinárčiny v Šali : vydavateľ Slova Šaľanov... / Lea Tóthová. In: Slovo Šaľanov. - Roč. XIV, č. 1 (2009), s. 4.

PhDr. Milan Aľakša (10.6.1945-12.6.2017). - Fotogr. 7. In: Slovo Šaľanov. - ISSN 1336-4073, Roč. XXII, č. 6 (2017), s. 8.

85.

SAKÁLOŠ (Szakállos), Jozef Ignác - 240. výročie narodenia

11. jún 1780 Čeladice - 1. apríl 1852 Prievidza

Dramatik, učiteľ. Príslušník piaristickej rehole. Pôsobil ako profesor na viacerých piaristických gymnáziách, roku 1806 v Nitre. Tvorca protifeudálnej svetskej školskej drámy na Slovensku na zač. 19. storočia. Jeho práce charakterizuje pokrokovosť a ľudovosť v obsahu i jazykovom prejave.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 403.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1193-1194.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 168.

86.

BIELIK, Ernest - 25. výročie úmrtia

18. jún 1917 Topoľčianky - 15. jún 1995 Bratislava

Hospodársky pracovník, partizánsky veliteľ počas Slovenského národného povstania, československý politik Komunistickej strany Slovenska. Autor kníh Partizánsky veliteľ spomína (1983), Partizánska brigáda Jánošík (1986) a početných príspevkov memoárového charakteru.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 416.

Dejiny Slovenského národného povstania 1944 : Encyklopédia odboja a SNP. - Zv. 5. - Bratislava : Pravda, 1984. - S. 39-40.

87.

ŠMIGURA, Ernest - 90. výročie narodenia

17. jún 1930 Dolný Ohaj - 26. júl 2007 Klasov, poch. v Nitre

Herec. Od roku 1960 člen hereckého súboru Divadla Andreja Bagara v Nitre. Divadelným postavám menším či stredne veľkým dokázal vdýchnuť energiu spontánnosti, životnej pravdivosti a uveriteľnosti. Účinkoval aj v televíznych inscenáciách a rozprávkach a filmoch.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 421.

Štyridsať rokov slovenského profesionálneho divadla v Nitre / Ján Laca. - Nitra : DAB, 1980. - 58 s.

Ernest Šmigura zahynul pri autonehode : do hereckého neba odišiel už ... / Miriam Hojčušová. - Fotogr. 2. In: My Nitrianske noviny. - Roč. 16, č. 30 (2007), s. 2.

88.

KORBELL, Tibor - 85. výročie narodenia

17. jún 1935 Tekovské Nemce - 28. júl 1983 Bratislava

Redaktor, publicista. V rokoch 1957-1960 redaktor Našej univerzity, 1960-1975 Roháča, potom pracovník redakcie zábavy Československého rozhlasu v Bratislave. Tvorca humoresiek, rozhlasových pásiem a televíznych seriálov, v ktorých zužitkoval všetky žánre satiricko-humoristickej tvorby, najmä adresnej kritiky.

Literatúra:

Tekovské Nemce : monografická historicko - národopisná publikácia o obci / Zost. Vincent Janček, Angela Havranová. - Tekovské Nemce : Obecný úrad, 2008. - S. 251-252.
Z histórie Tekovských Nemiec. In: Tekovské noviny. - Roč. 13, č. 10 (2003), s. 5.

89.

BITTER, Karol - 85. výročie narodenia

17. jún 1935 Zlaté Moravce - 30. marec 2017 Nitra

Lekár, rádiológ. V rokoch 1960-1962 pôsobil v nitrianskej nemocnici, 1966-1988 primár RTG oddelenia Nemocnice s poliklinikou v Šali. V rokoch 1996-2013 pôsobil vo funkcii primára Rádiologického oddelenia v Špecializovanej nemocnici sv. Svorada Zobor n. o. Nitra a do júla 2014 ako lekár rádiológ tejto nemocnice. Výsledky svojej odbornej práce prezentoval v mnohých publikáciách a na odborných podujatiach.

Literatúra:

MUDr. Karol Bitter, CSc.- 80-ročný / Jozef Bilický. - Fotogr. 1. In: Slovenská rádiológia. - Roč. 22 (1) (2015), s. 3-4.
Rozlúčka s výnimočným človekom. - Fotogr. 1. In: Slovo Šaľanov. - Roč. XXII, č. 4 (2017), s. 23.
Zomrel nositeľ Ceny primátora - MUDr. Karol Bitter, CSc. / Daniel Magula. In: Nitra. - ISSN 1336-4685, Roč. XXXXI, č. 6 (2017), s. 5.

90.

VÁCI, Ján Tadeáš - 240. výročie narodenia

18. jún 1780 Nitra - 5. november 1823 Trenčín

Učiteľ, básnik. V rokoch 1814-15 vyučoval v Nitre, od roku 1821 pôsobil ako profesor humanitných predmetov v Trenčíne. Literárne činný, autor príležitostnej latinskej poézie, ovládal niekoľko jazykov, bol obľúbeným kazateľom.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1433.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 195.

91.

MÉSZÁROS, József - 125. výročie narodenia
40. výročie úmrtia

20. jún 1895 Neded - 8. január 1980 Csanádalberti (Maďarsko)

Básnik, autodidakta. V 1. sv. vojne bojoval na ruskom fronte. Po vojne pracoval ako správca majetku, účtovník, potom obchodník obilnín. V rodnej obci usporadúval literárne, kultúrne podujatia a bol zakladateľom skautingu. Od roku 1947 žil v Maďarsku. Svoje básne publikoval v maďarských časopisoch Mátyusföldi Lapok, Híradó, Új Auróra, Barázda.

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - 2. opr. , rozš. vyd. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 283.

92.

IZSÓF, Alajos - 150. výročie narodenia
75. výročie úmrtia

21. jún 1870 Dlhá nad Váhom - 28. december 1945 Budapešť (Maďarsko)

Kňaz, pedagóg, redaktor. Teológiu študoval v rokoch 1892-1896 študoval v Ríme. Pôsobil ako kaplán, od roku 1900 ako profesor náboženstva v Budapešti. V roku 1919 vystúpil z kňazského rádu, do 1935 pôsobil ako pedagóg. V rokoch 1902-1919 redaktor študentského časopisu Zászlónk, 1910-1913 literárneho týždenníka Élet, 1912-1919 zodpovedný redaktor dievčenského časopisu Nagyasszonyunk. Vydával časopis Zászlónk (Zástava) a vydal aj cestovateľskú knihu o svojej ceste okolo sveta.

Literatúra:

Magyar életrajzi lexikon. - Zv. 1.: A-K. - Budapest : Akadémiai Kiadó, 1967. - S. 788.

Dlhá nad Váhom : rekonštrukcia kultúrneho domu už v marci / S. Ďurišová. In: Nitrianske noviny. - Roč. 15, č. 6 (2006), s. 26.

93.

LAZAROVÁ, Katarína - 25. výročie úmrtia

13. február 1914 Výčapy - Opatovce - 21. jún 1995 Bratislava

Spisovateľka, prekladateľka, účastníčka Slovenského národného povstania. Ľudovú školu vychodila v rodisku, v rokoch 1928-1930 študovala na dvojročnej Obchodnej škole v Nitre. Po oslobodení pracovala v rôznych inštitúciách, potom v slobodnom povolání. Autorka románov s témou protifašistického odboja a priekopníčka detektívneho žánru v slovenskej literatúre. Prekladala z nemeckej a španielskej literatúry.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 144.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 283-284.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 175.

94.

HORECKÝ, Anton - 235. výročie narodenia

29. jún 1785 Varín - 4. november 1857 Dražovce (súčasť Nitry)

Básnik, kňaz. Od roku 1850 pôsobil ako farár v Dražovciach. Podporovateľ slovenskej spisby, člen Slovenského učeného tovaríšstva. Zanechal rukopis hodnotnej obsiahlejšej príležitostnej skladby Ménospev Ondrejovi Koszper. V časopisoch uverejňoval články s kresťanskou tematikou a praktickými radami pre hospodárov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 512.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 379.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 60-61.

95.

CHOVANEK, Michal - 130. výročie úmrtia

9. október 1836 Bohdanovce nad Trnavou - 29. jún 1890 Šurianky

Publicista, národnokultúrny pracovník. Od roku 1873 pôsobil ako farár v Šuriankach. Zakladateľ Matice slovenskej, člen výboru Spolku sv. Vojtecha. Publikoval biografické, historické a jazykovedné príspevky v časopisoch a kalendároch.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 557.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 473.

JÚL

96.

OSTROVSKÝ, Jozef - 115. výročie narodenia

1. júl 1905 Chtelnica - 7. júl 1991 Štúrovo

Akademický sochár. Maturoval v Zlatých Moravciach, výtvarné vzdelanie získal na Výtvarnej akadémii v Paríži. V špecifikácii umenia ho priťahovalo rezbárstvo. Pôsobil v Španielsku, v Etiópii, dvorný sochár na etiópskom cisárskom dvore v Addis Abebe a u bulharského cára Borisa III. Po návrate domov pracoval v Bártfayovom ateliéri v Nitre, po roku 1948 v Štúrove vo Vinárskych závodoch.

Literatúra:

Slávni Slováci sveta / Laco Zrubec. - Nitra : Garmond, 2000. - S. 109-112. - ISBN 80-967196-8-8.

97.

IMÁDY, Štefan - 145. výročie úmrtia

1842 Bánovce nad Bebravou - 2. júl 1875 Nitra

Kňaz, pedagóg, národovec. Študoval na piaristickom gymnáziu a teologické štúdiá dokončil v Nitre. Od roku 1867 pôsobil ako profesor filozofie a zároveň študijný prefekt v seminári v Nitre.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 66-67.

98.

TVRDÝ, Juraj - 240. výročie narodenia

155. výročie úmrtia

5. júl 1780 Žilina - 23. november 1865 Nitra

Cirkevný hodnostár, národný pracovník, publicista. Študoval a pôsobil v Nitre ako tajomník nitrianskeho biskupstva, zástupca správcu biskupského seminára, kanonik, lektor biskupského seminára. Aktívny bernolákovec, organizátor a mecén slovenského cirkevného a kultúrno-spoločenského života. Napísal príležitostnú nábožensko-moralistickú príručku pre mladých kňazov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1419-1420.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 158.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 154-155.

99.

SLABEJOVÁ, Božena - 100. výročie narodenia

5. júl 1920 Slavičín (Česká republika) - 13. december 2004 Nitra

Herečka, zaslúžilá umelkyňa. V rokoch 1941-1945 členka Slovenského ľudového divadla v Nitre, do roku 1946 hrala v Činohre Slovenského národného divadla, do 1952 na bratislavskej Novej scéne, neskôr v Trnave a od roku 1967 v Divadle A. Bagara v Nitre. Účinkovala v mnohých televíznych inscenáciách, vo filme debutovala v roku 1948 vo Vlčích dierach.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 324-325.

Štyridsať rokov slovenského profesionálneho divadla v Nitre / Ján Laca. - Nitra : DAB, 1980. - 58 s.

Božena Slabejová sa rozlúčila s publikom. - Fotogr. 2. In: Nitra. - Roč. 30, č. 1 (2005), s. 28.

Odišli do hereckého neba / Ľudmila Synaková. - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč. 35, č. 11 (2010), s. 8-9.

100.

BAUER, Ladislav - 95. výročie narodenia

7. júl 1925 Jedľové Kostol'any - 15. február 1997 Bratislava

Architekt. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, roku 1950 absolvoval Fakultu architektúry Vysokej školy technickej v Brne. V rokoch 1950-1971 projektant - riaditeľ Stavoprojektu Žilina, 1971-1985 vedúci projektant IPO škol. stavieb Bratislava. V kolektívoch projektoval smerné územné plány miest, napr. Žilina (1951), Dolný Kubín (1954), atď.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 1.: A-Belk. - Bratislava : Encyklopedický ústav SAV a Veda, 1999. - S. 652.

Kto je kto v architektúre na Slovensku / Zostavili Matúš Dulla a Henrieta H. Moravčíková. - Bratislava : Informačné stredisko architektúry ISA Spolok architektov Slovenska, 1995. - S. 12-13.

101.

ŠAPOŠNIKOVOVÁ-Aujeská, Ľudmila (Nataša) - 35. výročie úmrtia

19. február 1906 Saratov (Rusko) - 13. júl 1985 Nitra

Pilotka, prvá slovenská letkyňa, majsterka športu v leteckej akrobacii. V 30. rokoch žila v Bratislave, potom opäť v Nitre, kde žili aj jej rodičia. Pilotné skúšky zložila 18. októbra 1930 v Bratislave a športovému lietaniu sa venovala do roku 1939.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábořeká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 233.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 142-143.

102.

PATÚC, Július - 110. výročie narodenia

20. júl 1910 Veľké Zálužie - 2. október 1974 Bratislava

Novinár, redaktor. Literárne činný od roku 1929, časopisecky uverejňoval básne, prózu a preklady z tvorby talianskych, španielskych a francúzskych spisovateľov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 405.

103.

FARKAS, Zoltán - 140. výročie narodenia

21. júl 1880 Zlaté Moravce - 28. marec 1969 Budapešť (Maďarsko)

Estetik, redaktor. Pred 1. svetovou vojnou a počas nej redigoval konzervatívny časopis A Cél, v rokoch 1919-1926 spolupracoval s politickými novinami Szózat, kde viedol rubriku o výtvarnom umení, neskôr divadelný kritik periodika Új Nemzedék. Autor umenovedných monografií, štúdií a článkov, ktoré uverejňoval v maďarských aj v nemeckých časopisoch a v bratislavskom Fóre.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 499.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 57.

104.

PLESNIVY, Károly - 90. výročie narodenia

22. júl 1930 Žihárec - 20. december 1984 Budapest (Maďarsko)

Výtvarník, vysokoškolský profesor, zaslúžilý umelec (1980). Po absolvovaní Vysokej školy umeleckej v Budapešti pracoval ako návrhár bytového textilu, od roku 1960 ako vysokoškolský pedagóg. V rokoch 1963-1968 prvý tajomník Spolku maďarských výtvarných umelcov.

Literatúra:

Magyar életrajzi lexikon. - Budapest : Akadémiai Kiadó, 1967. - S. 725.

105.

KRAMÁR, Viliam - 145. výročie narodenia
75. výročie úmrtia

28. júl 1875 Nitra - 3. december 1945 Nitra

Kníhtlačiar. V rokoch 1902-1903 s Viktorom K. Kapszom spolumajiteľ, 1903-1909 spoluvedúci býv. Reichelesovej tlačiarne, 1902-1912 pracovník tlačiarne Corvin v Nitre, 1930-1939 redaktor a sadzač týždenníka Vôľa ľudu v Bratislave. Tlačil knihy nitrianskych a i. autorov, drobné tlače, maďarské časopisy.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 239.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

106.

OSZTÉNYI, Leander - 30. výročie úmrtia

28. júl 1911 Vlčany - 28. júl 1990 Praha (Česká republika)

Učiteľ, maliar. Pôsobil ako učiteľ vo Vlčanoch a Nedede, v rokoch 1940-1945 v Seliciach. Potom pracoval v Čechách, v ateliéri Otta Tauschekka v Novej Roli, kde dva roky študoval a venoval sa maľbe na porcelán. Od roku 1948 pôsobil ako samostatný výtvarný umelec v závode Karlovarský porcelán v Novej Roli. Popri maľbe na porcelán, maľoval aj na plátno, najmä portréty a akvarely. Patril medzi významných predstaviteľov československého porcelánového priemyslu.

Literatúra:

Farkasd : látnivalók. - [1. vyd.]. - Komárno : Komáromi Nyomda és Kiadó, 1996. - S. 16. - ISBN 80-88804-41-8.

Községünk neves szülötte: Osztyeni Leander 1911-1990. - Fotogr. 1. In: Vlčiansky spravodajca=Farkasdi Hírmondó. - ISSN 1339-0562, Roč. 11, č. 1 (2014), s. 13.

107.

OROS, Ján - 25. výročie úmrtia

30. máj 1923 Podlužany - 28. júl 1995 Nitra

Riadiaci pracovník. Zaslúžil sa o vybudovanie dvoch najväčších priemyselných závodov v Nitre - Čs. závodov gumárenských a plastikárskych Gottwaldov (dnes Plastika, a. s.) a Nitrianskych textilných strojárni v Dolných Krškanoch (od r. 1976 Elitex, od 1985 Elektrotechnické strojárne), kde pôsobil až do roku 1975.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 110.

108.

LADISLAV I. - 980. výročie narodenia
925. výročie úmrtia

1040 Poľsko - 29. júl 1095 Nitra, poch. v Oradei (Rumunsko)

(Svätý Ladislav), uhorský kráľ, príslušník Arpádovskej dynastie. Spolu s bratmi spravoval údelné kniežatstvo na severnej a východnej hranici Uhorska so sídlom v Nitre. Po svojom bratovi Gejzovi r. 1077 nastúpil na kráľovský trón. Svojimi zákonníkmi upravil hospodárske, politické, správne a súdne pomery v krajine. Založil biskupstvá v Oradei, Záhrebe, Nitre, Jágri a benediktínsky kláštor v Kližskom Podhradí. Za jeho vlády boli 1083 kanonizovaní tzv. nitrianski svätci Andrej a Benedikt.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 336-337.

109.

JAŠÍK, Rudolf - 60. výročie úmrtia

2. december 1919 Turzovka - 30. júl 1960 Bratislava, poch. v Partizánskom

Spisovateľ, redaktor, účastník protifašistického odboja. V roku 1928 študoval na gymnáziu v Nitre, od roku 1952 pôsobil ako inšpektor pre múzeá a pamiatky na Krajskom národnom výbore v Nitre, od 1956 žil v Partizánskom. V Nitre napísal romány Na brehu priezračnej rieky (1956) a Námestie sv. Alžbety (1958), ktorý čerpá námet z prostredia Nitry v rokoch 2. svetovej vojny.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 259-260.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 540-541.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 67-68.
Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 161-162.

AUGUST

110.

SMRČOK (Mészáros), Lubomír - 50. výročie úmrtia

13. apríl 1919 Pohranice - 1. august 1970 Bratislava

Herec, režisér, spisovateľ, redaktor. V rokoch 1930-1937 študoval v Nitre, 1941-1945 bol umeleckým vedúcim a režisérom Slovenského ľudového divadla v Nitre. Pôsobil v Slovenskom národnom divadle, na Novej scéne v Bratislave a súčasne na Vysokej škole múzických umení a na konzervatóriu. Pôsobil ako redaktor časopisu Divadlo, šéfredaktor časopisu Film a divadlo, 1958-1962 profesionálny spisovateľ. Autor prozaických prác a dramatických hier. Venoval sa úpravám hier, prekladal z ruštiny a češtiny, spolupracoval s rozhlasom a televíziou.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 350-351.

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 116-117.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 178.

111.

DŇONČOVÁ, Zlata - 115. výročie narodenia
35. výročie úmrtia

2. august 1905 Nitrianska Streda - 14. september 1985 Bratislava, poch. v Nitre

Spisovateľka, učiteľka, autorka literatúry pre deti a mládež, redaktorka. V rokoch 1933-1937 pôsobila ako učiteľka v Malých Chyndiciach, 1952-1965 redaktorka vo vydavateľstve Tatran v Bratislave. Venovala sa prozaickej tvorbe, kultúrnej publicistike, prispievala básňami do detských časopisov, písala recenzie, prekladala z češtiny.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 52-53.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 62-63.

112.

TÓTH, Dominik - 95. výročie narodenia
5. výročie úmrtia

3. august 1925 Kostolný Sek (dnes súčasť Šurian) - 16. máj 2015 Nitra, poch. v Kostolnom Seku

Cirkevný hodnostár, biskup, generálny vikár. Pôsobil ako kaplán v Komárne, ceremoniár biskupského úradu v Trnave, správca farností v Plaveckom Petri, Leviciach a v Dunajskej Lužnej. V rokoch 1973-1977 bol mimo pastorácie, potom štyri roky pôsobil ako kaplán vo Vrábl'och. V rokoch 1981-1989 spravoval farnosť v Dolnom Piali, od roku 1989 generálny vikár v Trnave, 1990 biskup, od 2. apríla 2004 bratislavsko-trnavský pomocný biskup.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1403-1404.

V Nitre zomrel emeritný biskup Dominik Tóth / (SITA, sme.sk). - Fotogr. 1. In: My Nitrianske noviny. - ISSN 1335-8375, Roč. 24, č. 19 (2015), s. 3.

113.

SZLÁVY (Slávy), József - 120. výročie úmrtia

23. november 1818 Győr (Maďarsko) - 8. august 1900 Nová Ves nad Žitavou

Maďarský buržoázny politik, župan, minister, banský inžinier, statkár. Začiatkom 80. rokov žil na svojom majetku v Novej Vsi nad Žitavou. V roku 1865 župan Biharskej župy, 1869 štátny tajomník pre veci vnútorné, 1870-1872 minister poľnohospodárstva, priemyslu a obchodu, 1872-1874 a 1880-1882 ministerský predseda uh. vlády, zároveň i minister financií, 1873 skutočný vnútorný tajný radca, 1882 strážca uhorskej koruny.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 290.

114.

DOBOSSY, Ladislav - 110. výročie narodenia

9. august 1910 Vlčany - 27. január 1999 Budapešť (Maďarsko)

Literárny historik, bohemista a romanista, prekladateľ, univerzitný profesor. Študoval na gymnáziu v Nových Zámkoch, v rokoch 1929-1930 na Sorbonne v Paríži, 1930-1934 na Filozofickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Popredná osobnosť hnutia Sarló. Počas 2. sv. vojny žil vo Francúzsku, od 1945 v Maďarsku, kde pôsobil ako profesor slavistiky na univerzite v Budapešti. Zaoberal sa česko-maďarskými vzťahmi a francúzskou a českou literatúrou. Autor monografických diel, slovníkov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 268-269.

Csehszlovákiai magyar esszéírók 1918-1938: Szlovenszkói küldetés/ Zost. Szeberényi Zoltán. - Bratislava : Madách, 1984. - S. 481.

115.

KRAJČÍK, Ján - 130. výročie úmrtia

10. jún 1804 Bánovce nad Bebravou - 10. august 1890 Nitra

Cirkevný hodnostár, právnik, poslanec. Študoval na gymnáziu a diecezálnom seminári v Nitre, právo na univerzite v Budapešti. Od roku 1831 pôsobil v Nitre ako ceremoniár, biskupský tajomník, sídelný archidiakon, veľprepoš, od roku 1872 titulárny biskup. V rokoch 1879-1881 poslanec uhorského snemu za nitriansky volebný okrskok. Bol publicisticky a literárne činný.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 748.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 227.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 84-85.

116.

DAMBORSKÝ, Ján - 140. výročie narodenia

12. august 1880 Kopčany - 19. jún 1932 Nitra

Jazykovedec, učiteľ, archivár, kňaz. V rokoch 1914-1918 a 1918-1928 župný archivár a učiteľ, od 1928 učiteľ gymnázia v Nitre, 1923-1928 redaktor Nitrianskych novín. Autor učebnice Slovenská mluvnica so zvláštnym zreteľom na pravopis (Nitra, 1919), autor jedného z troch návrhov Deklarácie slovenského národa z r. 1918. Člen Jazykového odboru Matice slovenskej a jeho pravopisnej komisie, neskôr pravopisnej komisie Jazykového odboru Učenej spoločnosti Šafárikovej, výboru SSV, MSS a p.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 194.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 440.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 30-31.

117.

LIPOVNICKÝ, Štefan - 135. výročie úmrtia

15. august 1814 Zlaté Moravce - 12. august 1885 Oradea (Rumunsko)

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ. Roku 1866 arbejský titulárny biskup, 1868 biskup v Oradei. Nositeľ malého kríža Radu sv. Štefana. Tlačou vyšli jeho príležitostné kázne a pastierske listy.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 823-824.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 411.

Zlaté Moravce / Zost. Marian Bátora a Michal Zaťko. - Zlaté Moravce : Mestský úrad, 1998. - S. 251.

118.

PÉTER, Jozef - 95. výročie úmrtia

22. február 1856 Tešedíkovo - 14. august 1925 Šaľa

Učiteľ, organista. V rokoch 1874-1879 učiteľ v Tešedíkove, potom v Šali na rímskokatolíckej škole, v rokoch 1883-1904 hlavný učiteľ, potom riaditeľ štátnej ľudovej školy a kantor. V Šali bol veliteľom dobrovoľného hasičského zboru, predsedom Miestnej organizácie Kresťansko-socialistickej strany, založil a viedol mužský spevokol, našťudoval a režíroval divadelné hry.

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 157, 207-208.

119.

ERDÉLYI, Ignác - 135. výročie úmrtia

8. február 1828 Žihárec - 15. august 1885 Čína

Misionár, publicista. Za kňaza bol vysvätený 12. marca 1854. Po troch rokoch kňazstva prestal jesť mäso aj varené jedlá. Stravoval sa len s chlebom a ovocím, spal na zemi a bičoval sa. Dvadsaťpäť rokov pôsobil v Číne ako misionár. Jeho dopisy z Číny uverejnili viaceré maďarské cirkevné a literárne časopisy a denníky, napr. Magyar Sion, Új Magyar Sion.

Literatúra:

Kalendár nám pripomína / /ž/. In: Katolícke noviny. - Roč. 110, č. 33 (1995), s. 10.

120.

MATEJOV, Anton - 100. výročie narodenia

16. august 1920 Skýcov - 6. január 1984 Nitra

Ekonom, organizátor poľnohospodárskej výroby. Študoval na Roľníckej škole a v rokoch 1959-1964 na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. V rokoch 1979-1984 generálny riaditeľ Agrokomplexu - Stálej celoštátnej poľnohospodárskej výstavy, Gen. riaditeľstva trustu v Nitre, predtým krátko vedúci hospodárstva na ŠM v Trnovci nad Váhom.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M - Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 110.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 92.

121.

GREGUŠKA, Štefan - 235. výročie narodenia

18. august 1785 Pruské - 3. január 1857 Nitra

Cirkevný hodnostár, národný buditeľ, mecén. Tajomník biskupskej kancelárie v Nitre, v roku 1817 správca fary v Jarku, 1819 nitriansky kanonik, 1822 opát, 1847 veľprepoš Nitrianskej kapituly, 1854 titulárny dulcinský biskup. Patril k iniciátorom a finančným podporovateľom vybudovania stoličnej nemocnice v Nitre.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 224.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 418.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 48-49.

122.

TURBA, Belo - 40. výročie úmrtia

23. február 1914 Nitra-Mlynárce - 19. august 1980 Bratislava

Herec, operný a operetný spevák. V rokoch 1939-1945 sólista opery Slovenského národného divadla, od 1951 operety Novej scény v Bratislave. Popredný interpret slovenskej ľudovej i umelej piesne.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 496.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 138-139.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 153-154.

123.

GRUBY, Dávid - 210. výročie narodenia

20. august 1810 Nitra - 14. november 1898 Paríž (Francúzsko)

Lekár, prírodovedec. Od roku 1841 pôsobil ako lekár v Paríži. Osobný lekár H. Heineho, V. Huga, F. Chopina, F. Liszta i ďalších známych umelcov. Prednášal v mnohých európskych krajinách, venoval

sa výskumu v oblasti medicíny. Autor viacerých odborných štúdií, spoluzakladateľ a podporovateľ sociálnych ústavov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 236.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 52.

124.

VELECKÝ, Vladimír - 130. výročie narodenia

21. august 1890 Hrušky (Česká republika) - 8. november 1951 Bratislava

Účastník protifašistického odboja, veľkostatkár. Po prvej svetovej vojne sa usadil vo Vrábl'och. V roku 1918 ho zvolili za starostu mesta Vráble. Na majetku Kíreš žil s rodinou do roku 1938, potom sa presťahoval do Nitry, kde sa zapojil do odbojovej činnosti v organizácii Obrana národa. V roku 1951 ho obvinili zo špionáže a popravili. V roku 1969 bol čiastočne, po novembri 1989 úplne rehabilitovaný.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 253.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 162.

125.

SCHENK, Samuel Leopold - 180. výročie narodenia

23. august 1840 Mojmirovce (Urmín) - 17. august 1902 Schwanberg (Rakúsko)

Lekár, vysokoškolský učiteľ. Študoval a od roku 1866 pôsobil na Lekárskej fakulte vo Viedni. Prednášal a bádal v oblasti embryológie, histológie a čiastočne aj bakteriológie. V roku 1900 musel opustiť univerzitu kvôli novej teórii o určovaní pohlavia plodu. Autor odborných publikácií.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 217-218.

Leopold Samuel Schenk (1840 - 1902) / Edita Filipová. - Fotogr. In: Mojmirovčan. - ISSN 1339-0988, Roč. XXV, č. 4 (2019), s. 11.

126.

CAPOVSKÝ, Ján Andrej - 280. výročie narodenia

24. august 1740 Ústie nad Priehradou - 24. august 1822 Nitra

Lekár, bernolákovec. Štúdium medicíny absolvoval v roku 1777 na univerzite v Trnave. Pôsobil ako bankský lekár v Banskej Štiavnici-Vindšachte, od 1781 úradný župný lekár v Nitre. Člen bernolákovského Slovenského učeného tovarišstva. Autor dizertačnej práce Theses inaugurales quae... publicae disquisitioni submittit (1777), v kt. sa formou 30 téz dotkol viacerých problémov súčasnej medicíny a zdravotníctva.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 364.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 25-26.

127.

FARMADY, Martinián Juraj - 120. výročie úmrtia

23. apríl 1833 Nitra - 27. august 1900 Nitra

Pedagóg, prírodovedec, rehoľný predstavený. R. 1856-1870 slovenský kazateľ a pedagóg na učiteľskom ústave v Trnave, 1871-1875 riaditeľ katolíckeho nižšieho gymnázia, súčasne od 1872 predstavený kláštora v Nových Zámkoch, od 1876 uh. mariánskej františkánskej provincie v Bratislave, neskôr kláštora v Trnave a gen. vizitátor. Vo výročných správach novozámockého gymnázia publikoval po maďarsky štúdie o geologických, prírodných a sociálnych pomeroch Nových Zámkov a iné články. Riadny člen Uhorskej kráľovskej prírodovednej spoločnosti a Viedenskej zoologickej a botanickej spoločnosti.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 324.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 58.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 58.

128.

SCHURMANN, Maximilián - 130. výročie narodenia
60. výročie úmrtia

29. august 1890 Štvrtok na Ostrove - 24. marec 1960 Bratislava

Akademický maliar, grafik, výtvarný pedagóg. Od roku 1904 žil a pracoval v Nitre, od roku 1929 v Bratislave. V rokoch 1925-1931 viedol súkromnú maliarsku školu v Nitre. Na Nitru sa viaže veľká časť jeho tvorby, najmä viaceré obrazy Nitrianskeho hradu a rôzne zákutia starej Nitry a jej okolia.

Literatúra:

Maximilián Schurmann (1890-1960) : kresba, grafika, akvarel / Marta Hučková. - Nitra: Nitrianska galéria, 2010. - 36 s.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 243-244.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 130.

129.

GAŠPAROVÁ, Eleonóra - 95. výročie narodenia
10. výročie úmrtia

31. august 1925 Opatovce nad Žitavou (súčasť Zlatých Moraviec) - 6. júl 2010 Bratislava

Spisovateľka pre deti a mládež, redaktorka. Študovala na gymnáziu v Zlatých Moravciach, na Slovenskej univerzite a súčasne na Štátnom konzervatóriu v Bratislave. Pracovala ako redaktorka vo vydavateľstve Smena, v Slovenskom nakladateľstve detskej knihy a vo vydavateľstve Mladé letá. Od roku 1979 spisovateľka v slobodnom povolání. Napísala viacero diel pre mládež, ale veľkú popularitu dosiahla knihou Fontána pre Zuzanu (1971, 2003).

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 156-157.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor : Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 95-96.

Odišla spisovateľka dobrodružnej každodennosti / Magda Baloghová. In: Slovenské pohľady. - ISSN 1335-7786, Roč. 126, č. 10 (2010), s. 137-139.

130.

KRAUS, Jakub - 90. výročie úmrtia

7. január 1867 Nitra - 31. august 1930 Viedeň (Rakúsko)

Redaktor. V rokoch 1899-1927 majiteľ a vydavateľ židovských týždenníkov vo Viedni. Založil vzdelávacie a charitatívne spolky a Spolok Nitranov vo Viedni. Autor článkov a poviedok zo židovského malomestského prostredia na Slovensku. Od 1909 tajomník Zväzu židovských obcí.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L.- Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 245.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

SEPTEMBER

131.

OSTROVSKÝ, Juraj - 35. výročie úmrtia

15. apríl 1926 Stará Turá - 2. september 1985 Nitra

Organizátor poľnohospodárskej veľkovýroby. Študoval a pôsobil v Nitre. Ako prvý riaditeľ Majetku stálej celoštátnej poľnohospodárskej výstavy sa zaslúžil o budovanie výstavného areálu Agrokomplexu v Nitre. Od roku 1978 pôsobil ako vedúci technik Poľnohospodárskeho kooperačného združenia Jednotného roľníckeho družstva Družba Šaľa.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 354.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 176-177.

132.

KROBOT, Ján - 250. výročie narodenia

3. september 1770 Banská Štiavnica - 31. október 1833 Nitra

Prírodovedec, univerzitný profesor. Študoval a pôsobil ako biskupský tajomník a do roku 1801 profesor prírodných vied a matematiky diecezálneho seminára v Nitre. Neskôr učil v Bratislave, v rokoch 1816-1818 a 1824-1833 bol dekanom, začas i rektorom Kráľovskej univerzity v Pešti. Od roku 1825 nitriansky kanonik, 1827 titulárny opát a od 1830 kráľovský radca.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 765-766.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 273.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 86.

133.

ŠOREC (Sorecz), Imrich - 165. výročie úmrtia

26. júl 1769 Sebechleby - 4. september 1855 Nitra

Kňaz, mecén. Študoval a pôsobil v Nitre, v roku 1847 katedrálnej archidiakon. Ako kňaz pôsobil v Močenku, od roku 1798 v Horných Lefantovciach, kde postavil nový kostol a farskú budovu (1809).

Podporoval nitriansku nemocnicu a chudobných, pre ktorých testamentárne zanechal hotovosť i základinu. Počas štúdií v Bratislave bol členom Slovenského učeného tovarišstva.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1341.

Horné Lefantovce: deväťstoročné: 1113-2013: k 900. výročiu prvej písomnej zmienky o obci; [zostavil Anton Bódi ; fotografie Juraj Schwarz... [et al.]]. - [1. vyd.]. - Horné Lefantovce : Obecný úrad, [2013]. - S. 15.

134.

KRIŽAN, Martin - 30. výročie úmrtia

28. november 1912 Veľké Zálužie - 6. september 1990 Šurianky, poch. vo Veľkom Záluží

Misionár, salezián. V rokoch 1935-1973 pôsobil ako saleziánsky misionár v Ekvádore, v rokoch 1944-1972 postupne účinkoval vo viacerých misiách medzi Kiwarmi. Po návrate z misií pôsobil ako správca farnosti v Šuriankach.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 763-764.

Veľké Zálužie : obec s históriou: monografia dejín obce / Peter Keresteš [Peter Vince ; fotografie Ján Huňady, Peter Rafaj, Róbert Žilík]. - 1. vyd. - Nitra : Enars, [2012]. - S. 293-294.

135.

KALIX, Eugen - 70. výročie úmrtia

22. december 1898 Nitra - 7. september 1950 Maracaibo (Venezuela)

Hudobný pedagóg a skladateľ, klavírny virtuóz. Brat Vojtecha K. Pochádzal z hudobne podnetného prostredia. Svoj talent rozvíjal najprv v súkromnej škole v Nitre, potom v Budapešti a Prahe. Vynikajúci klavírny umelec, koncertoval po celej Európe. Po vojne sa presťahoval do Venezuely.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Státní hudební vyd., 1963. - S. 637.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 26.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 71-72.

136.

OZÁBAL, Jozef - 140. výročie narodenia

10. september 1880 Moravský Ján - 18. január 1953 Cífer

Pedagóg, osvetový pracovník, didaktický spisovateľ. V rokoch 1919-1923 školský inšpektor v Nitre, 1923-1939 v Zlatých Moravciach. Zakladateľ Miestneho odboru Matice slovenskej v Nitre a v Zlatých Moravciach, dirigent speváckeho zboru tekovských učiteľov Žitavan. Organizátor prvého slovenského divadelného predstavenia po 1918 v Nitre.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 687-688.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 361.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 177.

137.

ESTERHÁZY, Mikuláš - 375. výročie úmrtia

8. apríl 1582 Galanta - 11. september 1645 Grosshöflein (Rakúsko), poch. v Trnave

Krajinský hodnostár, uhorský palatín. Študoval na jezuitských školách v Trnave, Šali a vo Viedni. Zúčastnil sa protitureckých bojov a víťaznej bitky pri rieke Nitra v roku 1623. V roku 1613 bol povýšený do barónskeho, 1626 do grófskeho stavu. V roku 1628 ako prvý v Uhorsku dostal vyznamenanie Rádu zlatého rúna.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 30-31.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 198.

Zabudnutí hrdinovia protitureckých bojov / Miroslav Eliáš. - 1. vyd. - [S.l.] : Miroslav Eliáš, vlastným nákladom, 2013. - S. 151-159,218. - ISBN 978-80-971365-9-8.

138.

KARVAŠ, Jozef - 115. výročie narodenia

12. september 1905 Kalinčiakovo-Levice - 30. apríl 1982 Banská Bystrica

Učiteľ, vlastivedný pracovník. V rokoch 1929-1939 profesor Obchodnej akadémie v Nitre, 1939-1945 jej riaditeľ. Zaoberal sa najmä históriou a archeológiou, autor článkov a štúdií v odborných časopisoch. Kustód múzea v Nitre, neskôr jeho správca. Funkcionár športových klubov, v rokoch 1925-1935 hráč futbalového oddielu AC Nitra.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 46-47.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 173.

139.

CAGÁŇ (Czagányi), Matej - 160. výročie úmrtia

12. február 1786 Trenčín - 12. september 1860 Nitra

Bernolákovec, člen Tatrína. V rokoch 1809-1815 pôsobil v Nitre, aktívne sa zúčastňoval na bernolákovskom hnutí. Bol horlivým širiteľom slovenských a českých kníh.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

Krypty na Nitrianskom hrade / Viliam Judák. - Fotogr. 5. In: Katolícke noviny. - ISSN 0139-8512, Roč. 125, č. 43 (2010), s. 10-11.

140.

MRVA, Ján - 125. výročie narodenia

40. výročie úmrtia

15. september 1895 Moravský Ján - 24. jún 1980 Nitra

Mestský policajný komisár, regionálny historik, publicista. Od roku 1919 pracoval ako župný úradník, v rokoch 1926-1948 ako policajný komisár v Nitre. Zaoberal sa históriou, zhromažďoval súčasné i staršie regionálne dokumenty mesta a vybudoval početnú zbierku regionálnej literatúry. Spracoval

dejiny nitrianskych tlačiarňí a ich produkciu za roky 1838-1957. V rokoch 1919-1948 prispieval do nitrianskych periodík.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 235.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 102-103.

141.

ŠPALDON, Emil - 5. výročie úmrtia

12. máj 1918 Čadca - 16. september 2015 Nitra

Agrobiológ, vysokoškolský profesor, akademik ČSAV a SAV. Dlhoročný pracovník, v rokoch 1958-1966 rektor Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Zaslúžil sa o rozvoj Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Autor odborných publikácií a vedeckých, odborných a vedecko-popularizačných článkov. Čestný občan mesta Nitra (2008).

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 385.

Vysoká škola poľnohospodárska v polstoročí svojho vývoja 1946 - 1996. - Nitra : Vysoká škola poľnohospodárska, 1996. - S. 21-22.

Zomrel muž, ktorý dal SPU k rieke / Tomáš Holúbek. - Fotogr. 1. In: My Nitrianske noviny. - ISSN 1335-8375, Roč. 24, č. 38 (2015), s. 7.

142.

BUZALKA, Michal - 135. výročie narodenia

18. september 1885 Svätý Antol - 7. december 1961 Tábor (Česká republika), poch. vo Svätom Antole

Cirkevný hodnostár, pedagóg. V rokoch 1912-1920 administrátor fary v Skýcove. Od 1922 profesor, 1932-1935 riaditeľ seminára v Trnave, 1935 pápežský prelát, 1936 rektor seminára v Bratislave, 1938 bratislavský kanonik, titulárny biskup a vikár trnavskej apoštolskej administratúry. V rokoch 1941-1945 generálny poľný vikár slovenskej armády. Stúpenec autonomistického hnutia, redaktor Slováka, vydavateľ Katolíckych novín, predseda Spolku sv. Cyrila a Metoda.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 169-170.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 356.

143.

FORGÁČ (Forgách), Mikuláš XI. - 225. výročie úmrtia

1731 hrad Gýmeš (Jelenec) - 20. september 1795 Bratislava, poch. vo Veľkom Záluží

Stoličný hodnostár. Príslušník haličskej vetvy šľachtického rodu s predikátmi z Jelenca a z Haliče, gróf. V rokoch 1777-1784 a 1790 nitriansky župan. V rokoch 1768-1785 sa zdržiaval prevažne v ujlackom kaštieli, kde panstvo premenilo na moderný veľkopodnik s rozvinutým majerským hospodárením a riadenou správou. Autor politických úvah o forme a princípoch vládnutia v monarchii.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 109.

Forgáčovci : šľachtický rod z Gýmeša / Miroslav Eliáš. - Trenčín : Občianske združenie Forgach de Ghymes, 2010. - 216 s. - ISBN 978-80-970635-1-1.

Veľké Zálužie : obec s históriou : monografia dejín obce / Peter Keresteš ; [Peter Vince ; fotografie Ján Huňady, Peter Rafaj, Róbert Žilík]. - 1. vyd. - Nitra : Enars, [2012], s. 290-292. - ISBN 978-80-970612-2-7.

144.

PONGRÁC, Karol - 90. výročie úmrtia

31. august 1872 Senica-Sotiná - 27. september 1930 Cabaj-Čápor, poch. v Nitre

Výtvarník, akademický maliar a technik. Študoval v Budapešti, Deutenhoffene a Mníchove. V roku 1898 absolvoval študijný pobyt v Paríži a Ríme. Žil a tvoril vo svojom ateliéri na Zobore, ktorú zobrazil na viacerých svojich dielach. Venoval sa aj hudbe ako klavirista.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 514.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra: Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 114-115.

145.

SLÁDEČEK, Michal - 140. výročie narodenia

28. september 1880 Močenok - 5. august 1922 Močenok

Robotník, predstaviteľ robotníckeho hnutia. Bol zastrelený žandármi počas štrajku poľnohospodárskych robotníkov, keď sa pokúsil vyslobodiť uväznených organizátorov štrajku. Obec Močenok bola po ňom premenovaná v rokoch 1995-1992.

Literatúra:

Po stopách našich priekopníkov / Pavol Uhrín. - Bratislava : Osvetový ústav, 1964. - S. 127.

Skvosty Močenka / Gabriela Borzová ; Peter Buday, Michal Lašut ; [preklad Jana Káčerová]. - 1. vyd. - Martin : Fomi, 2013. - S. 142-143.

OKTÓBER

146.

MAHOLÁNYI (Machulinský), Ján - 385. výročie narodenia

1. október 1635 Machulince - 11. apríl 1699 Viedeň (Rakúsko)

Barón, uhorský kancelár, hlavný radca, tajomník. Po štúdiách sa stal sekretárom a tajomníkom Juraja Selepčeniho-Pohronca. V roku 1661 sa stal tajomníkom uhorskej kráľovskej kancelárie, 1665 aj ministrom vnútra vtedajšieho Uhorska. V roku 1693 sa stáva vo Viedni dvorným radcom, neskoršie kancelárom cisára Leopolda I.

Literatúra:

Rodák z Machuliniec na cisárskom dvore / Ondrej Valach. In: Tekovské noviny. - Roč. XX, č. 9, 10 (2010), s. 4, 4.

Významná osobnosť / Ondrej Valach. - Fotogr. 1. In: Požitavské noviny. - Roč. 2, č. 2 (2013), s. 5.

147.

MORVAY, Gyula (Július) - 115. výročie narodenia

2. október 1905 Tvrdošovce - 21. február 1998 Pécs (Maďarsko)

Básnik, pedagóg. Ako učiteľ pôsobil v roku 1929 v Tešedíkove, potom v Rimavskej Sobote, od 1940 v Maďarsku. Člen hnutia Sarló, predstaviteľ radikálnej ľudovej literatúry. Vydal tri básnické zbierky a napísal monografiu o obci Tvrdošovce.

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - 2. opr., rozš. vyd. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 292.

A szlovákiai magyarok néprajza / József Liszka. - Budapest : Osiris Kiadó ; Dunaszerdahely : Lilium Aurum, 2002. - S. 438.

148.

BALAŠA (Balassa), Pavol - 315. výročie úmrtia

29. marec 1644 Žitavce - 2. október 1705 Trnava

Cirkevný hodnostár, spisovateľ. V rokoch 1667-1676 profesor humanitných vied v Košiciach a v Trnave, 1677 ostrihomský kanonik, 1677-1679 farár v Jelke, 1680 gemerský, 1684 šaštínsky archidiakon, 1690 titulárny biskup, 1694 arcibiskupský vikár v Trnave. Autor veršovaných prác na počesť bakalárov a magistrov trnavskej univerzity, genealógie rodu, úvodu k dielu G. Hevenesiho Succus prudentiae... (1701).

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 179.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 46.

149.

PÁZMÁN (Pázmány), Peter - 450. výročie narodenia

4. október 1570 Oradea (Rumunsko) - 19. marec 1637 Bratislava

Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár, politik. V rokoch 1601-1603 pôsobil ako misionár v Šali a v Košiciach, 1607-1616 na dvore nitrianskeho biskupa a ostrihomského arcibiskupa F. Forgáča, 1616 ostrihomský arcibiskup, 1629 kardinál v Trnave. Podporoval budovanie cirkevných škôl, ústavov a činnosť reholí. Svojim rozsiahlym náboženským dielom položil základy maďarskej barokovej literatúry. Písal kázne, modlitebné knihy, ale najmä polemiky.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1061-1063.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 422.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 177.

Šaľa : kapitoly z histórie mesta / Karol Šmida. - [1. vyd.]. - Šaľa : Mestský úrad, 1993. - S. 66-68, 140-143.

150.

DÚBRAVKA, Atanáz - 310. výročie úmrtia

23. apríl 1659 Prievidza - 4. október 1710 Nitra

Spisovateľ, osvetový pracovník, piarista. Pôsobil ako profesor na gymnáziách a kazateľ v Prievidzi, neskôr v Nitre, kde bol 1703-1704 riaditeľom školy, striedavo aj učiteľ vo Svätom Jure a v Brezne. Autor šk. drámy Reus charitatis Christus Jesus (1690) a lat. veršov, pričom šk. hry so študentmi aj nacvičoval. Roku 1710 počas morovej epidémie v Nitre navštevoval postihnutých nákazou, pomáhal im finančne i lekáarskymi radami, až sám sa morom nakazil a chorobe podľahol.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 353.

151.

GRIESBACH, Augustín - 70. výročie úmrtia

26. november 1873 Trnava - 8. október 1950 Vinodol

Učiteľ, kantor, ovocinár. Pôsobil ako učiteľ v Oščadnici, Bojneji a vo Vinodole. Bol tvorcom cyklu ovocinárskych prednášok, prednášal aj o zakladaní a prácach v obecných ovocných škôlkach, výsadbe, štepení, chorobách, škodcoch, spracovaní a speňažovaní ovocia, ktorý usporiadal Hospodársky spolok údolia Nitry.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 228.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 171.

Vinohradnícka obec Vinodol : bohatá minulosť, zaujímavá súčasnosť, perspektívna budúcnosť / Tomáš Krajmer. - 1. vyd. - Vinodol : Obec Vinodol, 2018. - S. 82-83. - ISBN 978-80-570-0257-4.

152.

ZÁBORSKÝ, Viliam - 100. výročie narodenia

9. október 1920 Vráble - 5. február 1982 Praha (Česká republika), poch. v Bratislave

Herec, vysokoškolský pedagóg, národný umelec. Od roku 1940 člen činohry Slovenského národného divadla v Bratislave, od 1944 pedagóg na Štátnom konzervatóriu, od 1950 na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Od roku 1972 predseda Zväzu slovenských divadelných umelcov. Venoval sa javiskovej reči a rozvoju recitátorského umenia. Účinkoval v pásmach poézie, vytvoril mnoho dramatických postáv v inscenáciách, vo filme a v televízii.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 560-561.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 387-388.

Trubíni Jozef : Vráble. - Vráble : Mesto Vráble, 1994. - S. 104.

153.

MOJTO, František - 135. výročie narodenia

10. október 1885 Pruské - 11. január 1971 Nitra

Učiteľ, verejný činiteľ. Pôsobil v Nitre od roku 1922 ako učiteľ, v rokoch 1935-1945 riaditeľ ľudovej školy na Zobore. Autor učebníc a príručiek pre učiteľov, redaktor pedagogických periodík. V rokoch 1929-35 poslanec Národného zhromaždenia. Od roku 1932 až do roku 1945 starosta Nitry. Významne sa zaslúžil o výstavbu a modernizáciu mesta.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 590.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 210.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 101-102.

154.

HÁBEL, František Xavér - 260. výročie narodenia

12. október 1760 Trenčín - 13. október 1846 Nitra

Prekladateľ, cirkevný hodnostár, bernolákovec. Študoval v Nitre a pôsobil ako rímskokatolícky kaplán, rektor seminára a 1834 nitriansky titulárny biskup. Zakladajúci člen Slovenského učeného tovarišstva, člen jeho nitrianskeho Pobočného stánku. Prekladal diela z nemčiny a latinčiny do bernolákovskej slovenčiny.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 433.,1

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 255.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 54-55.

155.

WEISZ, Eduard - 155. výročie narodenia

12. október 1865 Nové Sady - 20. apríl 1938 Bratislava

Lekár, balneológ. Študoval na gymnáziu v Nitre a v Trnave, medicínu vo Viedni a v Budapešti. Od roku 1893 kúpeľný lekár v Piešťanoch, kde viedol Robotnícky penzionát. Propagátor kúpeľnej liečby a jej zrovnoprávnenia s klinickou terapiou.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 358.

156.

ÜRGE, Ignác - 180. výročie narodenia

14. október 1840 Žihárec - 1898 Čína

Misionár. V roku 1869 v Grazi vstúpil do lazaristického rádu. Ako misionár pôsobil v Maďarsku, od roku 1880 v Číne. Jeho štúdie o čínskych spoločenských, politických a náboženských pomeroch boli uverejnené v katolíckych novinách " Katholikus Hitterjedési folyóirat", Magyar Sion, Földrajzi Közlemények.

Literatúra:

Kalendár nám pripomína //ž/. In: Katolícke noviny. - Roč. 110, č. 41 (1995), s. 10.

Pripomínáme si... / Judita Kontárová. In: Slovo Šaľanov. - Roč. 8, č. 1 (2003), s. 34.

157.

JAKLIN, Blažej - 325. výročie úmrtia

1642 - 17. október 1695 Viedeň

Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár. Roku 1691 nitriansky biskup a župan. V Nitre na Zobore dal prebudovať kláštor a v roku 1695 v ňom usadil kamaldulov. V Chráme Panny Márie na Kalvárii v Nitre dal postaviť hlavný oltár. Autor cirkevno-náboženských prác.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 574-575.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 506.

Horné Lefantovce : deväťstoročné : 1113 - 2013 : k 900. výročiu prvej písomnej zmienky o obci ; [zostavil Anton Bódi]. - [1. vyd.]. - Horné Lefantovce : Obecný úrad, [2013]. - S. 15. - ISBN 978-80-971379-4-6.

158.

TYRŠEL, Ľudovít - 95. výročie úmrtia

25. marec 1873 Skalica - 17. október 1925 Nitra

Kníhtlačiar, redaktor, verejný činiteľ. Od 1920 majiteľ kníhtlačiarne v Nitre. Bol zodpovedným redaktorom, majiteľom a vydavateľom týždenníka Nitrianske noviny. Národne uvedomelý, autor pravopisnej príručky slovenčiny. Bol verejne činný, aktívne pracoval vo viacerých slovenských kultúrnych a živnostenských spolkoch.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 161.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 155-156.

159.

GAŠPARÍK, Ján - 95. výročie narodenia
10. výročie úmrtia

19. október 1925 Tesárske Mlyňany - 14. december 2010 Tesárske Mlyňany

Geológ, vedecký pracovník. Od roku 1966 pracovník Geologického ústavu Dionýza Štúra (GÚDŠ) v Bratislave, v rokoch 1976-1985 jeho riaditeľ. R. 1960-1961 expert pre vyhľadávanie železníkových rúd v Albánsku, 1969-1971 externý pracovník Slovenského geologického úradu v Bratislave. Zaoberal sa vyhľadávaním nerudných surovín a pevných palív. Autor a redaktor diela Paleogeografické mapy Slovenska. Neogén (1979), mnohých vedeckých a odborných článkov v domácich a zahraničných časopisoch.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 6.: T-Ž. - Bratislava : Veda, 1982. - S. 704.

Významní slovenskí geológovia : biografica / Bohuslav Cambel, Miroslav Slavkay, Michal Kaličiak. - Bratislava : Veda, 2000. - S. 126-128.

160.

NEUGEBAUER, Eduard - 155. výročie úmrtia

3. február 1826 Bratislava - 20. október 1865 Nitra

Kníhtlačiar. Syn Jozefa Neugebauera, zakladateľa prvej známej remeselnej tlačiarne v Nitre. Pôsobil ako vedúci, od roku 1857 majiteľ tlačiarne v Nitre. Tlačil knihy, noviny, drobné tlače (rôzne tlačivá), v slovenčine, latinčine, maďarčine a v nemčine.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 284.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 106.

161.

FÁNDLY, Juraj - 270. výročie narodenia

21. október 1750 Častá - 7. marec 1811 Ompitál-Dolňany

Spisovateľ, kňaz, kultúrny pracovník, národný buditeľ. Spoluzakladateľ a organizátor Slovenského učeného tovarišstva. Pôsobil ako kaplán v Sereďi, v rokoch 1776-1780 farár v Lukáčovciach, do 1807

v Naháči, na odpočinku žil v Doľanoch. V rokoch 1776 a 1777 keď bol kaplánom v Seredi často chodieval do Šale za svojím priateľom.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 129-131.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 322-323.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 53-54.

162.

MUTKOVIČ, Ján - 20. výročie úmrtia

26. júl 1929 Trnava - 21. október 2000 Šaľa

Pedagóg, telovýchovný funkcionár, publicista. Od roku 1957 pôsobil v Šali ako pedagóg na stredných školách a na gymnáziu. V Šali založil ľahkú atletiku, trénoval a viedol hádzanársky oddiel. Od roku 1978 pracoval v Československom zväze telesnej výchovy v Prahe a súbežne pracoval ako člen klasifikačnej komisie Slovenského atletického zväzu Slovenského ústredného výboru Československého zväzu telesnej výchovy. Autor atletických ročeniek a monografických prác, spoluautor knihy 100 rokov organizovanej atletiky na Slovensku

Literatúra:

50 rokov atletiky v Šali / (SŠ). In: Slovo Šaľanov. - ISSN 1336-4073, Roč. XXI, č. 1 (2016), s. 25.

Spomíname na Jána Mutkoviča / František Tóth. In: Súkromný podnikateľ. - ISSN 1336-4065, Roč. 21, č. 10 (2010), s. 19.

163.

SÖRÉNI (Szörényi), Ladislav - 350. výročie narodenia

24. október 1670 Trenčín - 13. november 1752 Nitra

Cirkevný hodnostár a náboženský spisovateľ. Od roku 1709 kanonik a katedrálny archidiakon, v rokoch 1715-1719 rektor kňazského seminára v Nitre. V roku 1722 bol vyslancom nitrianskej kapituly na stavovskom sneme v Bratislave. Mal bohaté vedomosti z cirkevného i občianskeho práva a bol autorom viacerých prác z tejto problematiky.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 317.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1264-1265.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 135-136.

164.

KOREC, Ján Chryzostom - 5. výročie úmrtia

22. január 1924 Bošany - 24. október 2015 Nitra

Kardinál, emeritný rímskokatolícky biskup Nitrianskej diecézy, náboženský spisovateľ, autor literatúry faktu. Od roku 1990 diecézny biskup v Nitre, 1991 kardinál, od 16. júla 2005 emeritný biskup v Nitre. Ako výnimočná osobnosť získal viaceré vyznamenania za obranu ľudských práv a náboženskej slobody. Literárne činný od roku 1943. Autor vyše 80 knižne i samizdatovo vydaných prác a množstva príspevkov uverejňovaných vo viacerých periodikách.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 720-723.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 239-240.

Realie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 176.

Kardinál Ján Chryzostom Korec odišiel do večnosti / Ivan Šulík. - Fotogr. 1. In: Katolícke noviny. - Roč. 130, č. 44 (2015), s. 3.

165.

ĎURČANSKÝ, Demeter - 165. výročie narodenia

25. október 1855 Žilina - 3. marec 1922 Nitra

Cirkevný hodnostár, národovec. V Nitre študoval a od roku 1910 pôsobil ako kanonik, v roku 1918 rektor seminára, prorektor teologického štúdia, správca Diecéznej knižnice, roku 1921 veľprepošť a generálny vikár. Po vzniku ČSR predseda Slovenskej národnej rady v Nitre.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 281.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 36-37.

166.

KOPÁL, Ján - 95. výročie narodenia
20. výročie úmrtia

25. október 1925 Malé Kršteňany - 4. máj 2000 Nitra

Univerzitný profesor, literárny vedec. V rokoch 1955-1959 pôsobil ako stredoškolský profesor na Pedagogickej škole v Nitre, od 1959 na Pedagogickej fakulte (Univerzita Konštantína Filozofa) v Nitre. Venoval sa literárnohistorickému výskumu a kritike v oblasti literatúry pre deti a mládež. Autor zborníkov, štúdií a monografií, autor a spoluautor vysokoškolských a stredoškolských učebníc, učebných textov a odborných článkov uverejňovaných v zborníkoch a periodikách doma i v zahraničí.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 237.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor : Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 163-164.

Realie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 175-176.

167.

GONTKO, Miloš - 45. výročie úmrtia

13. október 1897 Dolná Crivina (Rumunsko) - 26. október 1975 Zlaté Moravce

Úradník, spisovateľ, dramatik, prozaik. V rokoch 1925-1940 úradník lesnej správy v Žitavanech a v Zlatých Moravciach, 1948-1958 zamestnanec Združených služieb v Zlatých Moravciach. Autor divadelných a rozhlasových hier z dedinského prostredia.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 420.

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 165.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 203.

168.

BAGAR, Andrej - 120. výročie narodenia

29. október 1900 Trenčianske Teplice - 31. júl 1966 Bratislava

Herec, režisér, divadelný pedagóg, publicista, verejný činiteľ, účastník Slovenského národného povstania, organizátor kultúrneho života, národný umelec. Zakladateľ Krajového divadla v Nitre. V Slovenskom národnom divadle v Bratislave pôsobil ako herec, režisér, umelecký riaditeľ. V rokoch 1950-1962 rektor Vysokej školy múzických umení v Bratislave. Po vojne sa stal štátnym intendantom divadiel na Slovensku. Hral vo filmoch, v televíznych inscenáciách, písal odborné články na tému divadlo a kultúra.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 56-59.

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 16.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 97-98.

169.

JELENÁK, Ľudovít - 100. výročie narodenia

30. október 1920 Merašice - 9. október 1999 Nitra

Akademický maliar, vysokoškolský profesor. V rokoch 1959-1988 pôsobil na Pedagogickej fakulte v Nitre, do roku 1986 vedúci Katedry výtvarnej výchovy na PF v Nitre. Popri pedagogicko-výtvarnej činnosti sa venoval komornej maľbe, najmä olejom.

Literatúra:

Ľudovít Jelenák / text : Oľga Felixová. - V Nitre : Krajská galéria, 1980. - 16 s.

30 rokov Katedry výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre : výstava diel členov Katedry výtvarnej výchovy PdF Nitra / komisár výstavy a autorka katalógu: Eva Kapsová; graf. úprava: Jozef Trepáč ; autori fotogr. Ľuboslav Horváth. - Nitra : Galéria Františka Studeného ; Pedagogická fakulta, 1989. - S. 8, 68-69.

Odišiel maliar Ľudovít Jelenák / R.S. - Fotogr. 2. In: Nitra. - Roč. XXIV, č. 1 (2000), s. 25-26.

170.

BÁBI, Tibor - 95. výročie narodenia

30. október 1925 Báb - 23. jún 1978 Bratislava

Básnik, spisovateľ, prekladateľ, redaktor. Od roku 1951 pôsobil ako redaktor časopisov v Bratislave. Člen skupiny maďarských básnikov v ČSR, kt. vstúpila do literatúry po skončení druhej svetovej vojny. Básne uverejňoval v časopisoch od roku 1951. Autor próz, umeleckých reportáží, literárnokritických a literárnohistorických článkov. Do maďarčiny prekladal najmä českú a slovenskú poéziu. R. 1961-1964 tajomník maďarskej sekcie Zväzu slovenských spisovateľov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 88-89.

171.

PALUĎAI (Palugyay), Imrich - 240. výročie narodenia

31. október 1780 Palúdzka (súčasť Liptovského Mikuláša) - 23. júl 1858 Nitra

Cirkevný hodnostár, mecén. Pôsobil na rôznych miestach ako vysoký cirkevný a štátny hodnostár. Od roku 1838 biskup v Nitre, 1849 skutočný vnútorný tajný radca. Podporoval rozvoj cirkevného školstva a národno-náboženské podujatia slovenských kňazov. V Nitre vybudoval dievčenský ústav a Malý seminár, v Močenku kaštieľ. Bol tiež literárne činný, svoje úvahy a novely uverejňoval v slovenských časopisoch a v ľudových publikáciách.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1042.

Skvosty Močenka / Gabriela Borzová ; Peter Buday, Michal Lašut; [preklad Jana Káčerová]. - 1. vyd. - Martin : Fomi, 2013. - S. 59. - ISBN 978-80-970226-8-6.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 389.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 110-111.

172.

KUCHÁRIK, Karol - 85. výročie narodenia
35. výročie úmrtia

31. október 1935 Prievidza - 5. október 1985 Nitra

Bábkoherec. Od roku 1953 člen nitrianskeho Bábkového divadla. Predstaviteľ realistickej nitrianskej bábkovodičskej školy. V inscenáciách divadla stvárnil viac ako sto postáv. Účinkoval v televíznych inscenáciách aj vo filme.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 643.

Snívajte s nami : monografia k 60. výročiu Starého divadla Karola Spišáka v Nitre / Ida Hledíková ; [autorka anglického prekladu Mária Švecová]. - [1. vyd.]. - Nitra ; Bratislava : Staré divadlo Karola Spišáka, Vysoká škola múzických umení, 2011. - 139 s. - ISBN 978-80-89439-11-9.

NOVEMBER

173.

JANIČ, Ján Baptista - 290. výročie narodenia
240. výročie úmrtia

1. november 1730 Častá - 4. november 1780 Mojmirovce

Univerzitný profesor, kňaz, filozof. Ako profesor pôsobil na rôznych miestach, ako kaplán v Szekszárde, potom farár v Bratislave, od roku 1776 v Mojmirovciach.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 588-589.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 525.

174.

FORMÁNEK, Rudolf - 45. výročie úmrtia

4. máj 1892 Veselé nad Váhom - 4. november 1975 Nitra

Cirkevný hodnostár, publicista, redaktor. Študoval a od roku 1918 pôsobil v Nitre ako špirituál malého seminára, riaditeľ biskupského konviktu a diecézny knihovník, od roku 1941 rektor malého seminára, trenčiansky archidiakon, neskôr pápežský prelát a veľprepošť Nitrianskej kapituly. Člen obecného

zastupiteľstva v Nitre. V rokoch 1913 -1948 zostavoval, redigoval a prispieval do Ročenky Misijného spolku na Slovensku, uverejnil prácu Misijné hnutie Nitry, v ktorej zachytil všetky misijné aktivity v meste pod Zoborom.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 355-356.

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 122-134.

175.

VÁGRI, Pavol - 280. výročie narodenia

5. november 1740 Nitra - 17. september 1789 Beluša

Kňaz, stredoškolský profesor, homiletický spisovateľ. Študoval v Nitre a po vysviacke jedenásť rokov pôsobil ako profesor histórie v nitrianskom seminári. Bol vynikajúcim kazateľom, jeho kázne vyšli tlačou.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 158.

176.

MARTINČEK (Mártonvölgyi), Ladislav - 110. výročie narodenia

5. november 1910 Martin - 11. november 1984 Nitra

Právnik, publicista, regionálny historik. Popri práci advokáta sa zaujímal o dejiny nitrianskeho regiónu. Bol spoluzakladateľom vydavateľstva A Híd, v ktorom vychádzali práce maďarských autorov. Tu vyšli aj dva jeho tituly Pútnická cesta pod Karpatmi (1940) a V krajine pamiatok (1941). Články o významných osobnostiach a udalostiach Nitry prvej polovice 20. storočia publikoval najmä v regionálnych periodikách.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 90.

Irodalom Nyitrán, Nyitra az irodalomban / Fehér Sándor ; Fehér Pindes Ivett. - 1. vyd. - Nitra : Krajské osvetové stredisko, 2012. - S. 117-119. - ISBN 978-80-216-0077-5.

177.

VAGNER, Jozef - 110. výročie úmrtia

23. jún 1833 Mojmirovce (Urmín) - 6. november 1910 Nitra

Cirkevný hodnostár, historik. Študoval na Kňazskom seminári v Nitre, teologické štúdiá ukončil na univerzite v Budapešti. Pôsobil ako kaplán v Močenku a v Nitre, pracoval v diecéznej kancelárii, fárar v Oponiciach, 1871 čestný kanonik, 1872 správca farnosti Nitra - Dolné mesto, 1875 nitriansky sídelný kanonik, 1879 titulárny prepoš, 1901 pápežský prelát. V roku 1879 sa stal prvým správcom novovytvorenej diecéznej knižnice v Nitre. Prispieval do časopisov, vydal viaceré knižné publikácie, dve práce zostali v rukopise.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 157-158.

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 251.

178.

HANKO, Milan (Elemír) - 115. výročie narodenia

8. november 1905 Malá Čausa - 12. február 1966 Nitra

Literárny historik, publicista, stredoškolský profesor. Študoval na gymnáziách v Prievidzi a v Nitre a na Univerzite Komenského v Bratislave. Ako stredoškolský profesor pôsobil na rôznych miestach, neskôr redaktor a šéfredaktor denníkov a Slovenskej tlačovej kancelárie. Od roku 1949 archivár v Bojniciach a v Nitre. Literárne činný od roku 1926, publikoval básne, poviedky a recenzie.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 281-282.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 135-136.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 57.

179.

RAJCY, Ján - 195. výročie úmrtia

1747 Žitavské Ďarmoty (dnes Žitavce) - 9. november 1825 Tesáre nad Žitavou (dnes Tesárske Mlyňany)

Kňaz, bernolákovec, spisovateľ. Teologické štúdiá absolvoval vo Viedni. Od roku 1782 v Topoľčiankach, od roku 1789 v Tesároch nad Žitavou. Obnovil, prestaval a rozšíril tesársky kostol, v Novej Vsi nad Žitavou začal stavať nový kostol sv. Juraja. Svojimi literárnymi príspevkami sa zaradil medzi bernolákovcov, ktorých podporoval.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1139.

Vieska nad Žitavou : 1406 - 2006 / [Jarolím Koprda ; autori fotografií Ivan Berta, Miroslav Solčiansky]. - 1. vyd. - Vieska nad Žitavou : Obecný úrad, 2006. - S. 82. - ISBN 80-969-548-9-X.

Z dejín farnosti Tesárske Mlyňany / Milan Hromník. - Vráble : GOLD TLAČ, 1996. - S. 58-59.

180.

STUPKA, Anton - 60. výročie úmrtia

20. február 1884 Hrádek-Tedražice (Česká republika) - 9. november 1960 Nitra

Hudobný pedagóg, zbormajster, organizátor hudobného života. Hudbu študoval v Rakúsku a v Prahe. Do Nitry prišiel ako vojak a dirigent vojenskej hudby v roku 1904. Usídlil sa tu natrvalo a pôsobil ako učiteľ hudby na gymnáziu, zbormajster a dirigent. Bol aktívnym organizátorom hudobného života v Nitre - organizoval koncerty, na ktorých vystupovali svetoznámi umelci.

Literatúra:

Československý hudebný slovník. - Zv. 2.: M-Ž. - Praha : Státní hudební vyd., 1965. - S. 633.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 377.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 139-140.

181.

PRVÝ (Prvi), Urban Martin - 245. výročie narodenia

180. výročie úmrtia

11. november 1775 Chtelnica - 28. február 1840 Nitra

Kazateľ, náboženský spisovateľ, bernolákovec. Po skončení teológie pôsobil ako slovenský kazateľ v peštianskom, od júla 1807 v nitrianskom kláštore, ktorý sa stal jeho trvalým pôsobiskom. Jeho kázne zostali v rukopise vo františkánskych kláštoroch. Písal po slovensky.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1126.

182.

ŠMOTLÁK, Anton - 100. výročie narodenia

15. november 1920 Nitra - 24. január 1979 Bratislava

Fotograf - reportér, dokumentarista, stenograf. Obchodnú školu absolvoval v Nitre. Študoval a pôsobil v Bratislave ako stenograf, novinár, lektor kurzor, od 1952 redaktor týždenníka Sloboda v Bratislave. Autor stenografických publikácií, spolupracoval so stenografickými časopismi, venoval sa aj divadelnej fotografii.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 483.

183.

BANGHA, Vojtech - 140. výročie narodenia
80. výročie úmrtia

16. november 1880 Nitra - 29. apríl 1940 Budapešť (Maďarsko)

Politik, učiteľ, náboženský spisovateľ. Študoval na gymnáziu v Nitre, Kalocsi a v Trnave. Roku 1896 vstúpil do jezuitskej rehole, noviciát absolvoval v Trnave, filozofiu študoval v Bratislave, teológiu v Innsbrucku. Pôsobil ako profesor gymnázia, redaktor a kazateľ, misionár vo Veľkej Británii, v Holandsku, USA, Ríme a v Južnej Amerike. Hlavný ideológ a organizátor kresťansky orientovanej politiky v medzivojnovom Maďarsku. Samostatne vydal vyše 60 prác náboženského zamerania.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 54.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 134.

184.

ZELNÍK, Jaroslav - 95. výročie narodenia

16. november 1925 Košice - 12. marec 1986 Nitra

Genetik, zootecnický výskumník. Od roku 1952 pôsobil na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, od 1968 vedecký pracovník Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre. Autor knižných publikácií, učebných textov, vedeckých prác a odborných článkov, orientovaných hlavne na chovateľskú verejnosť. Vyšľachtil plemeno Nitriansky králik a Zoborský králik.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 432-433.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 181.

185.

DEŽERICKÝ (Desericius), Jozef Inocent - 255. výročie úmrtia

25. marec 1702 Dolné Orešany - 16. november 1765 Vác (Maďarsko)

Teológ, historik, diplomat, stredoškolský profesor. Študoval v Nitre a pôsobil v rokoch 1728-1729 ako profesor rádového gymnázia, 1732- 1733 profesor teológie. Autor diela o veľkomoravských tradíciách Nitry a najstarších uhorských dejinách. Písal i prírodovedné pojednania, básne, náboženskú literatúru, vynikajúci rečník.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 468-469.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 237-238.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 169.

186.

BRAXÁTOR, František - 100. výročie narodenia

18. november 1920 Nitra - 26. december 1991 Ženeva (Švajčiarsko), poch. v Nitre

Právnik, publicista, vydavateľ, organizátor exilových spolkov a časopisov. Právo študoval na Univerzite Komenského v Bratislave. V rokoch 1948-1952 robotník v Zlatých Moravciach, od 1952 pomocný elektrikár, robotník, potom vedúci sekretár v pivovare v Nitre. R. 1968 emigroval do Švajčiarska. V Zürichu založil slovenské vydavateľstvo Poľana. Spoluzakladateľ a popredný funkcionár Svetového kongresu Slovákov, začas jeho podpredseda, osobný poradca jeho predsedu. Autor monografických diel, množstva článkov, štúdií a úvah.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 544-545.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 23-24.

187.

CSIZMADIA, Sándor - 160. výročie úmrtia

4. november 1772 Vlčany - 21. november 1860 Pešť (Maďarsko)

Právnik, redaktor, spisovateľ, prekladateľ. Po štúdiách práva pôsobil ako pokladník baróna Podmaniczského v Budapešti. Zbierku svojich literárnych prekladov vydal v r. 1805 (spolu s K. Farkasom). V rokoch 1821-1826 pôsobil ako spoluredaktor časopisu Hazai és Külföldi Tudósítások (Domáci a zahraničný spravodajca), ktorý neskôr aj sám redigoval. Jeho preklad divadelnej hry Kotzebueho mali v repertoári peštianske a koložvárske divadlá.

Literatúra:

Pripomíname si... / Judita Kollárová. In: Slovo Šaľanov. - Roč. VII, č. 11 (2002), s. 38.

188.

ŠAMKO, Jozef - 40. výročie úmrtia

15. február 1908 Mojmirovce - 23. november 1980 Bratislava

Hudobný pedagóg, muzikológ, redaktor, organizátor hudobného života, autor monografií o J. Cikkerovi a M. Schneiderovi-Trnavskom. Bol učiteľom, školským inšpektorom, osvetovým pracovníkom, vedúcim redaktorom i profesorom, v rokoch 1961-1969 riaditeľom Slovenského

hudobného fondu (SHF). Založil a viedol spevácke zbory, organizoval teoretické i praktické kurzy hudobnej výchovy, prednášal a písal odborné i populárne články z oblasti hudobnej pedagogiky a sociológie.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 408.

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 349.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 430.

189.

CVINČEK, Andrej - 140. výročie narodenia

27. november 1880 Olešná - 16. máj 1949 Nitra

Politik, cirkevný hodnostár. Študoval na gymnáziu v Nitre, od roku 1926 nitriansky kanonik, 1937 pápežský prelát, 1938 apoštolský protonotár. V medzivojnovom období jeden z vedúcich predstaviteľov Čs. strany lidovej na Slovensku, 1928-1938 poslanec krajinského zastupiteľstva. Počas 2. sv. vojny sa zapojil do odboja, člen ilegálnej SNR. Od 1945 podpredseda Demokratickej strany, v rokoch 1945-1946 poslanec a podpredseda NZ, 1946-1948 člen a podpredseda SNR, 1946 spoluvorca a signatár aprílovej dohody.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 188-189.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 388.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

190.

HÁBER, Felix - 125. výročie narodenia

28. november 1895 Zbehy - 1944

Spisovateľ, redaktor, učiteľ. Študoval na gymnáziu v Nitre. Pôsobil ako redaktor, 1922-1929 majiteľ a redaktor satirického časopisu Šibenice, okolo 1937 profesor obchodnej akadémie v Bratislave. Tvorca populárnej kolportážnej literatúry, v umeleckej tvorbe tvoril výlučne politické veršované pamflety a krimi-romány. Zomrel okolo 1944 pravdepodobne v koncentračnom tábore.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 255.

191.

GAŠPARÍK, Július Ernest - 95. výročie narodenia

28. november 1925 Tesárske Mlyňany - 1. január 1974 Bratislava

Verejný činiteľ, právnik. V rokoch 1936-44 študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach. Bol šéfredaktorom periodika Ľud.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 168.

192.

PAULIK, Ondrej - 180. výročie narodenia

29. november 1840 Podvazie-Považská Bystrica - 3. marec 1927 Nitra

Lesný inžinier, vinohradník. V Nitre pôsobil ako lesný inžinier Nitrianskeho biskupstva. Po katastrofálnej fyloxére v roku 1882 obnovil zoborské vinice odrodami Klevner (Rulandské šedé) a Rizling vlašský štepením na americký podpník. Bol aj vynikajúcim ovocinárom a vinohradníkom. Svojimi radami pomáhal pri zveľaďovaní zoborského vinohradníctva i ovocinárstva.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 113.

Obnovil zoborské vinice / -rg-. - Fotogr. 1. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 2, č. 5 (1978), s. 26-27.

193.

WEIL, Maurice Henri - 175. výročie narodenia

29. november 1845 Paríž (Francúzsko) - 13. júl 1924 Štrkovec, poch. v Šali-Veča

Veliteľ, dôstojník, spisovateľ. Od roku 1870 nositeľ francúzskeho štátneho vyznamenania Rytier Čestnej légie ("Chevalier de la Légion d'Honneur). Na Slovensko prišiel ako vojak francúzskych légii, ktoré mali garantovať južnú hranicu budúceho Československa. Napísal niekoľko kníh z oblasti dejín vojenstva. Je pochovaný na židovskom cintoríne v Šali-Veči.

Literatúra:

Vitajte v mesta Šaľa / Text : Július Morávek. - Šaľa : Focesa, 2008. - S. 33.

O zabudnutom rytierovi v Šali / Roman Králik. - Fotogr. 1. In: Slovo Šaľanov. - ISSN 1336-4073, Roč. XVI, č. 3 (2011), s. 6.

194.

ZÁBREDSKÝ, Andrej - 25. výročie úmrtia

30. november 1906 Široké - 29. november 1995 Nitra

Úradník, spisovateľ, publicista, ochotnícky režisér, organizátor kultúrnych podujatí. Pôsobil ako notár a úradník na viacerých miestach. Od roku 1964 žil na dôchodku v Nitre, kde sa aktívne venoval kultúrnej činnosti, najmä rozvíjaniu ochotníckeho divadla v obciach okresu ako autor, režisér, dramaturg i člen mnohých súťažných porôt. Bohatá bola jeho publicistická činnosť, ktorou zachytával kultúrne dianie v Nitre a okrese. V roku 1995 mu bola udelená Cena mesta Nitry.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov; Martin: Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 509.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 165-166.

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 260-261.

195.

FRIDECZKY, Akúcius - 120. výročie narodenia

30. november 1900 Bratislava - 21. február 1974 Nitra

Vysokoškolský profesor, agrotechnik. V rokoch 1923-1925 adjunkt cukrovaru Sládkovičovo v Alekšinciach, 1925-1939 správca cirkevných majetkov, 1939-1952 hospodársky úradník na viacerých

miestach, od 1952 pôsobil na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Autor a spoluautor knižných publikácií, vedeckých štúdií, odborných a popularizačných článkov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 125.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 44.

DECEMBER

196.

VÁRADY (de Dicske), Karol - 210. výročie narodenia

1. december 1810 Dyčka - 1. december 1896 Veľké Lovce

Kňaz. Pôsobil ako kaplán vo Vrábľoch a Žihárce. Roku 1839 bol pomocným administrátorom farnosti v Nedede, potom v Michale nad Žitavou a nakoniec vo Vrábľoch. 11. novembra 1850 prevzal farnosť vo Veľkom Lapáši, 26. septembra 1861 prešiel do Veľkých Loviec.

Literatúra:

Dyčka / Alexander Reško. - Vráble : Mesto Vráble, 2007. - S. 91.

197.

TURČEK, František - 105. výročie narodenia

3. december 1915 Podhorany-Bádice - 4. marec 1977 Banská Štiavnica

Ekológ, zoológ. Študoval na gymnáziu v Nitre. V rokoch 1942-1944 revírnik komposesorátu v Nitre. Autor 13 knižných prác.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 141.

198.

BERČÉNI (Bercsényi), Mikuláš - 355. výročie narodenia
295. výročie úmrtia

6. december 1665 hrad Tematín (dnes v katastri obce Hrádok) - 6. november 1725 Tekirdag (Turecko),
poch. v Košiciach

Kurucký veliteľ, generál. Študoval na trnavskej univerzite, vojenstvo v službách palatína Pavla Esterháziho. Roku 1685 kapitán Šale, 1696-1698 hlavný veliteľ vojsk v Hornom Uhorsku, župan Užskej stolice. Roku 1705 hlavný generál povstaleckých vojsk a prvý senátor. Po porážke povstania žil v tureckej emigrácii.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 374.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 223.

199.

FRAŠTACKÝ, Štefan - 120. výročie narodenia

6. december 1900 Beluša - 13. december 1983 Nitra

Lekár-chirurg. Po štúdiách pracoval v Bratislave, od roku 1935 prednosta, primár chirurgického a gynekologicko-pôrodnického oddelenia nemocnice v Nitre. Inicioval nové chirurgické metódy, ako jeden z prvých na svete uskutočnil náhrady orgánov brušnej dutiny s použitím transplantátu a zaviedol vnútornú drenáž žlčových ciest. Vedecké štúdie uverejňoval v odborných časopisoch a zborníkoch. Zaslúžil sa o výstavbu nových objektov a budovanie nových oddelení nemocnice.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 643.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 42-43.

200.

THURÓCZY, Karol - 170. výročie narodenia

8. december 1850 Nitra-Dolné Krškany - 10. december 1909 Nitra-Dolné Krškany

Lekár. Medicínu študoval na univerzite vo Viedni. Od roku 1876 žil a pracoval v Nitre. Od roku 1890 hlavný župný lekár Nitrianskej stolice. Autor monografie o stave osvety a hospodárstva v Nitrianskej župe, odborných lekárskych a hospodárskych článkov a knižných prác. Od 1895 titulárny kráľovský radca, člen Lekársko-medicínskeho spolku župy Nitrianskej, člen viacerých dobročinných spolkov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 59.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

201.

BALAŽOVIČ, Štefan Odorik - 210. výročie narodenia
145. výročie úmrtia

10. december 1810 Močenok - 11. august 1875 Nitra

Historik, profesor, kňaz. Študoval a pôsobil v Nitre, v rokoch 1836-1843 ako profesor filozofie a teológie, 1856-1859 vedúci slovenských náboženských misií, predstavený kláštora v Nitre, 1868 provinciálny vikár rehole. Autor stručných dejín, tzv. mariánskej provincie františkánov v Uhorsku a náboženskej beletristickej práce.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 48.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 120.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 16.

História a súčasnosť obce Močenok / [Igor Hochel (konceptcia, štylistika textu, editorstvo)]. - Močenok : Obecný úrad Močenok, 2003. - S. 50.

202.

KRÍŽ-GABULA, Karol - 110. výročie narodenia

10. december 1910 Nitra - 7. december 1937 (31.12.1939) Malorka

Účastník odboja, interbrigadista. Po leteckom výcviku slúžil ako poľný pilot v hodnosti desiatnika v leteckom pluku č. 3 v Nitre. Ako účastník občianskej vojny v Španielsku dostal hodnosť kapitána a vyslúžil si hodnotenie výborného a veľmi odvážneho letca. Dňa 7. decembra 1937 nad ostrovom Malorka jeho lietadlo zostrelili. Krajský súd v Nitre ho v roku 1942 vyhlásil za mŕtveho a za deň úmrtia stanovil 31. december 1939.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 85-86.
Nitra a okolie v protifašistickom odboji / [Jozef Turic ... [et al.]]. - Nitra : Polygrafia Dominant, 2003. - S. 51.

203.

KMEŤKO, Karol - 145. výročie narodenia

12. december 1875 Dolné Držkovce-Veľké Držkovce - 22. december 1948 Nitra

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, národovec. Študoval na gymnáziu v Nitre, teológiu v Budapešti. Od roku 1921 nitriansky biskup, od 1944 titulárny arcibiskup. V rokoch 1918-1922 bol poslancom Národného zhromaždenia, v roku 1918 signatár Deklarácie slovenského národa. Pričinil sa o vybudovanie misijného domu v Nitre a kláštora na Zobore, o postavenie 13 kostolov, 30 katolíckych kultúrnych domov a 49 katolíckych škôl. Autor publikácií a článkov v cirkevných periodikách.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 686-687.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 117.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 78.
Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 169-170.

204.

ŠAMKO, Emil - 105. výročie narodenia

13. december 1915 Poľný Kesov - 13. marec 1989 Bratislava

Prekladateľ, libretista. Študoval v Bratislave a na univerzite v Lipsku hudobnú vedu, germanistiku a sólový spev. Trvale žil a pôsobil v Nemecku ako pedagóg, dirigent, vedúci umeleckých súborov, hudobný dramaturg televízie, prekladateľ a libretista oper.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 408.

205.

MARTVOŇOVÁ-HORNUNGOVÁ, Anna - 30. výročie úmrtia

3. október 1922 Nitra - 16. december 1990 Bratislava

Operná speváčka, popredná slovenská sopranistka. Okrem rokov 1943-1945, kedy bola sólistkou Slovenského ľudového divadla v Nitre, pôsobila v Slovenskom národnom divadle v Bratislave. Venovala sa aj koncertnej činnosti, vystupovala so Slovenskou filharmóniou, hosťovala na viacerých domácich i zahraničných scénach, spolupracovala s rozhlasom a televíziou.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 39.
Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Táborecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 160-161.

206.

KEGLEVICH DE BUZIN, Štefan - 180. výročie narodenia
115. výročie úmrtia

18. december 1840 ? - 29. máj 1905 Bódvarakó (Maďarsko)

Vojak, politik. Bol posledným z rodu Keglevich de Buzin, ktorý vlastnil majetky v Topoľčiankach a okolí. V roku 1861 sa stal najmladším členom Uhorského parlamentu. Od roku 1867 sa venoval len hospodáreniu a správe majetkov. V Topoľčiankach založil hasičský zbor, dal vybudovať konskú železnicu medzi Topoľčiankami a polesím Jedľové Kostoľany. V roku 1884 sa vrátil do Uhorského snemu ako nezávislý zástupca za okres Zlaté Moravce. V rokoch 1886-1887 a 1898-1902 bol správcom Národného divadla a Uhorskej kráľovskej opery v Budapešti.

Literatúra:

Šľachtické rody v Topoľčiankach : gróf Štefan Keglevich de Buzin / Pavol Bobok. - Fotogr. 1. In: Naše Topoľčianky. - ISSN 1339-0619, Roč. XIII, č. 4 (2015), s. 5.

207.

BARTOŠ, Peter Pavol - 45. výročie úmrtia

11. jún 1901 Stará Turá - 18. december 1975 Bratislava

Matematik, stredoškolský profesor. V rokoch 1932-1937 študoval matematiku a fyziku na Prírodovedeckej fakulte Masarykovej univerzity v Brne. V rokoch 1944-1961 pôsobil v Zlatých Moravciach ako stredoškolský profesor. Autor stredoškolských učebníc matematiky, štúdií, metodických a odborných článkov. Publikoval vyše 20 prác z elementárnej geometrie a teórie čísiel.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv.1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 159.

208.

DZIAN, Štefan - 325. výročie narodenia

19. december 1695 Velčice - 11. máj 1779 (1784) Jäger (Maďarsko)

Náboženský spisovateľ, pedagóg. Po skončení gymnázia 1714 vstúpil do jezuitskej rehole, noviciát absolvoval vo Viedni a v Győri. V rokoch 1718-1720 študoval filozofiu, 1724-1727 teológiu v Košiciach. Pôsobil ako profesor filozofie a etiky, špirituál, rektor seminára a riaditeľ gymnázia. Striedavo pôsobil v Jágri a v Košiciach.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 278.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 536.

209.

STUDENÝ, František - 40. výročie úmrtia

2. júl 1911 Nová Ves nad Žitavou - 22. december 1980 Bratislava

Maliar, výtvarný pedagóg, národný umelec. V rokoch 1923-1932 študoval na reálnom gymnáziu v Zlatých Moravciach, v rokoch 1932-1938 kreslenie na Českom vysokom učení technickom, 1933-1939 zemepis na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Pedagogicky pôsobil na stredných školách v Tisovci a v Bratislave. Väčší počet svojich obrazov odkázal Nitrianskej štátnej galérii v Nitre.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 331.
Reprezentačný biografický lexikón Slovenska. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 313.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 373-374.

210.

HUMPL, Ján - 90. výročie narodenia

23. december 1930 Hostín (Česká republika) - 2. február 2012 Česká republika

Pedagóg, poľnohospodársky inžinier. Dlhé roky pôsobil ako pedagóg i riaditeľ stredných škôl v Šali. Zaslúžil sa o vznik Strednej poľnohospodárskej technickej školy v Šali a o založenie odboru chovu koní s celoslovenskou pôsobnosťou na SOUP v Šali. Vychovával vynikajúcich parkúrových jazdcov a spolu s Janou Majdlenovou založil úspešný voltízny oddiel. V roku 2009 ocenený Cenou mesta Šaľa.

Literatúra:

Odišiel vzácny človek - náš pán riaditeľ / Magdaléna Birnšteinová. - Fotogr. 1. In: Slovo Šaľanov. - ISSN 1336-4073, Roč. XVII, č. 3 (2012), s. 9.

Šaľa ocenila osem osobností : odovzdávali Ceny mesta Šaľa / Lea Tóthová. In: Slovo Šaľanov. - Roč. XV, č. 1 (2010), s. 6.

211.

FARMADIN, Rudolf - 10. výročie úmrtia

14. január 1956 Nitra - 24. december 2010 Nitra, poch. Nitrianskych Hrnčiarovciach

Karatista, tréner, majster športu. Začínal pôvodne ako džudista v Plastike Nitra, počas stredoškolských štúdií však postupne presedlal na karate. V rokoch 1979-1984 majster ČSSR v karate. Od roku 1991 bol prezidentom a trénerom Karate klubu Farmex Nitra. Počas svojej trénerskej činnosti vychoval niekoľko úspešných pretekárov.

Literatúra:

Najúspešnejší športovci okresu - 81' (dž). In: Nitriansky hlas. - Roč. 23, č. 6 (1982), s. 6.

Smútok medzi karatistami : odišiel Rudolf Farmadin / (SITA, R). - Fotogr. 1. In: My Nitrianske noviny. - Roč. 20, č. 1 (2011), s. 22.

212.

JESENSKÝ, Janko - 75. výročie úmrtia

30. december 1874 Martin - 27. december 1945 Bratislava, poch. v Martine

Spisovateľ, básnik, prekladateľ, popredný predstaviteľ neskorého realizmu, národný umelec. Pôvodným povoláním právnik, v rokoch 1923-1929 nitriansky župan. V čase pôsobenia v Nitre napísal časť románu Demokrati a pripravil do tlače druhú zbierku básní Verše II (1923).

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 263-267.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 554-555.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 69-70.

213.

BAJLA, Ján - 35. výročie úmrtia

12. marec 1921 Nitra - 28. december 1985 Bratislava

Diplomat, spisovateľ science fiction pre mládež, publicista. Študoval na Obchodnej akadémii v Nitre, popri zamestnaní na Vysoké škole ekonomickej v Bratislave, kde sa venoval aj štúdiu jazykov. Ovládal šesť cudzích jazykov. Zastával rad organizačných funkcií vo viacerých inštitúciách, od roku

1969 pracoval na Ministerstve zahraničných vecí v Prahe, potom v Bratislave. Autor románov a niekoľkých cestopisných televíznych filmov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska.- Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 160-161.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava :

Literárne informačné centrum, 2005. - S. 17.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 167.

214.

ALAGOVÍČ, Alexander - 260. výročie narodenia

30. december 1760 Malženice - 18. marec 1837 Záhreb (Chorvátsko)

Cirkevný hodnostár, pedagóg, bernolákovec. Študoval na gymnáziu v Trnave a v Nitre, teológiu na univerzite v Budíne. Pôsobil ako farár v Močenku a ako profesor a správca kňazského seminára v Nitre. Zakladajúci člen a mecén Slovenského učeného tovarišstva, podporovateľ Spolku milovníkov reči a literatúry slovenskej.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 38-39.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 10.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 167.

215.

COBORI, Karol - 155. výročie narodenia

31. december 1865 Holíč - 4. september 1954 Bratislava

Úradník, organizátor hudobného života. V rokoch 1919-1928 riaditeľ mestského úradu a mešťanosta Nitry. Zaslúžil sa o výstavbu mesta (vodovod, kanalizácia, regulácia rieky, obytné domy a i.) a rozvoj kultúrneho života. Roku 1929 z jeho podnetu založili mestskú Hudobnú školu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 378.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 26-27.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

216.

PRIBINA - 1220. výročie narodenia

800 - pred 21. marec 861

Slovanské knieža. Prvý menom známy vladár z územia Slovenska. Jeho sídlom bola Nitra, kde dal v rokoch 827-828 vysvätiť salzburským arcibiskupom Adalrámom kostol, hoci sám bol v tom čase ešte pohanom. Po vyhnaní Mojmirom I. z Nitry (832-833) sa so synom Koceľom usadil v Panónii. Na území obývanom Slovanmi vytvoril rozsiahle kniežatstvo so sídlom v Blatnohrade. Zaslúžil sa o kristianizáciu, na zverenom území dal postaviť 13 kostolov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 537-538.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 115.

Slávni Slováci / Michal Eliáš. - Martin : Vydavateľstvo Matice slovenskej, 2010. - S. 76. - ISBN 978-80-7090-983-6.

217.

KOCEL - 1200. výročie narodenia

okolo 820 - okolo 876

Panónske knieža. Bol synom Pribinu. Po ovládnutí nitrianskeho kniežatstva Mojmirom I. okolo roku 833 opustil so svojím otcom Nitru. Po smrti Pribinu okolo roku 860 sa stal jeho nástupcom v panónskom kniežatstve. Osobitnú pozornosť venoval prehĺbeniu kristianizácie. Jeho cirkevné a politické úsilie ovplyvnil pobyt Konštantína-Cyrila a Metoda v r. 867.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 126.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 80-81.

218.

RASTISLAV - 1200. výročie narodenia
1150. výročie úmrtia

okolo 820 - po 870

Veľkomoravské knieža. Nastúpil na trón po Mojmirovi I., vládol v rokoch 846-870. Na jeho žiadosť prišli na Veľkú Moravu v roku 863 sv. Cyril-Konštantín a sv. Metod, ktorí položili základy slovanského písomníctva. Za jeho vlády Veľká Morava mocensky vzrástla a zriadením panónsko-moravskej cirkevnej provincie s biskupom Metodom sa vymanila spod vlády bavorského kléru.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 42-43.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 119.

219.

GORAZD - 1190. výročie narodenia
1130. výročie úmrtia

okolo 830 Močenok - 890 Krakov (pravdepodobne)

Prvý po mene známy slovenský svätec, kňaz, pedagóg, vzdelanec európskeho formátu. Pochádzal z okolia Nitry. Bol najvýznamnejším učeníkom a spolupracovníkom sv. Cyrila a sv. Metoda. Vysvätený za kňaza v Ríme v roku 867. Pred smrťou ho sv. Metod určil za svojho nástupcu na arcibiskupskom stolci.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 204.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 47-48.

Skvosty Močenka / Gabriela Borzová ; Peter Buday, Michal Lašut; [preklad Jana Káčerová]. - 1. vyd. - Martin : Fomi, 2013. - S. 120-132. - ISBN 978-80-970226-8-6.

220.

SVÄTOPLUK I. - 1180. výročie narodenia

840 ? - 17. marec 894 Nitra (pravdepodobne)

Kráľ, veľkomoravský panovník. Príslušník dynastie Mojmiróvcov, najvýznamnejší veľkomoravský panovník. Veľká Morava počas jeho vlády dosiahla najväčšiu územnú rozlohu i vrchol svojej moci. Za jeho vlády bola v roku 880 bulou pápeža Jána VIII. slovenská liturgia definitívne povolená a vytvorená samostatná cirkevná provincia s biskupstvom v Nitre.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 386-387.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 140-141.

221.

VICHING (Wiching) - 1180. výročie narodenia

okolo 840 - po 900

Cirkevný hodnostár (okolo 840 - po 900). Ako člen benediktínskej rehole pôsobil v Nitre v čase vlády údelného vojvodu Svätopluka. Na jeho žiadosť bol v roku 880 vysvätený pápežom Jánom VII. za biskupa so sídlom v Nitre. Intrigovaním proti arcibiskupovi Metodovi dosiahol u pápeža Štefana V. zákaz používania slovienskeho jazyka v liturgii a po návrate na Veľkú Moravu po roku 885 sa pričínil o vyhnanie prívržencov slovienskej liturgie z jej územia.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1462.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 279.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 164.

222.

SVÄTOPLUK II. - 1155. výročie narodenia
1115. výročie úmrtia

okolo 865 - okolo 905

Údelný vojvoda. Syn Svätopluka I., brat veľkomoravského vládcu Mojmíra II. Po otcovej smrti dostal údel vo východnej časti Veľkej Moravy, ku ktorému patrilo (pôvod.) aj Nitrianske kniežatstvo. Podľa legendy sa stal mníchom a zomrel ako pustovník na Zobore.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 5.: R-Š. - Bratislava : Veda, 1981. - S. 657.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 387.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 141.

223.

KONŠTANTÍN Preslavský - 1105. výročie úmrtia

863 Macedónsko (pravdepodobne) - 915 Preslav

Učeník vierozvestcov, biskup. Na naše územie prišiel spolu s vierozvestcami Konštantínom a Metodom i s ďalšími šíriteľmi kresťanstva. V nitrianskej a považskej doline sa veľmi intenzívne podieľal na

pastorácii ľudu a patril k vzorným učeníkom a učiteľom. Po rozpustení zoborského učilišťa musel aj on opustiť Nitru a usadil sa v Preslavi.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 82-83.

224.

NAUM sv. - 1110. výročie úmrtia

Macedónsko (pred polovicou 9. stor.) - 910 Ohrid (Macedónsko)

Cirkevný učiteľ, kňaz. Pravdepodobne žiak Metodov, roku 898 vysvätený za kňaza v Ríme. Na Veľkej Morave pôsobil ako kňaz a učiteľ na učilišti až do smrti arcibiskupa Metoda. Patrí medzi tzv. sedmopočetníkov, prvých a hlavných svätcov pravoslávnej cirkvi.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 979.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 264.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 104.

225.

MAURUS - 1020. výročie narodenia

okolo 1000 Nitra okolie - pred 1070 Pät'kostolie (Maďarsko)

Biskup v Pät'kostolí, autor najstaršej stredovekej legendy o sv. Svoradovi a Benediktovi. Pochádzal pravdepodobne z okolia Nitry. Najskôr oblát, potom novic benediktínskeho kláštora sv. Hypolita na Zobore v Nitre, kde poznal Svorada-Andreja a Benedikta. Potom prešiel do benediktínskeho kláštora na Panónskej hore, kde bol v roku 1024 vysvätený za kňaza. Biskup od roku 1036, zaslúžil sa o kanonizáciu sv. Andreja-Svorada a Beňadika.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 904-905.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 123.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 93-94.

226.

ANDREJ-SVORAD sv. - 990. výročie úmrtia

10. stor. - okolo 1030 poch. v Nitre

Mních benediktínskeho kláštora na Zobore, pustovník. Do rehole vstúpil v benediktínskom kláštore na Zobore za opáta Filipa, kde prijal rehoľné meno Andrej. Pustovníčil na Zobore a na Skalke pri Trenčíne. Pre svoj asketický život a schopnosť konať zázraky spolu s jeho nasledovníkom Benediktom v roku 1083 ako prví svätci zo Slovenska kanonizovaní.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 18-20.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 62-63.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 13-14.

227.

VINCENT - 800. výročie narodenia
740. výročie úmrtia

1220 ? - 1280 ?

Cirkevný hodnostár, magister. V rokoch 1245-1255 sa spomína ako nitriansky archidiakon Ostrihomskej arcidiecézy. Od roku 1255 nitriansky biskup, v kráľovských listinách z 1268, 1269, 1276 a 1279 uvedený v zozname hodnostárov. Roku 1248 sprostredkoval dohodu v spore o veno v Branči. V roku 1249 na príkaz kráľa určil hranice všetkých majetkov benediktínskeho Opátstva sv. Hypolita na Zobore, 1274 určil hranice Čeladíc, 1275 dvoch popluzí v Beladiciach pre kláštor vo Svätom Beňadiku.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 288.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1465-1466.

228.

ANTON zo Šankoviec - 520. výročie úmrtia

Neznámy - 1500 asi Nitra

Cirkevný hodnostár. Po štúdiách teológie zastával rôzne posty v cirkevnej a štátnej správe. Dekrétom kráľa Vladislava II. bol ako prepošt bratislavského prepoštvania ustanovený za biskupa v Nitre (1492-1500). Roku 1494 zvolal do Nitry diecéznu synodu, kde sa riešili vieroučné, sakramentálne a disciplinárne otázky, veľký dôraz kládol na príkladný život kléru.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 100.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 21-22.

229.

DODOKAY, Alexander - 455. výročie narodenia

1565 stolica Dodoka (Rumunsko) - 1621 Záhreb (Chorvátsko)

Rečník, kazateľ, prekladateľ. Ako misionár navštívil Šaľu prvýkrát v roku 1593. Od roku 1597 gvardián domu jezuitov, 1600-1608 rektor šalianskeho kolégia. Bol vynikajúcim rečníkom, kázal aj v obci Dlhá nad Váhom. V roku 1602 založil v Šali Mariánsku kongregáciu. Popri misijnej a kazateľskej činnosti sa venoval aj prekladateľským prácam.

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 197.

230.

TOPOĽČIANSKY - Turkobijec, Ján - 455. výročie narodenia

1565 Topoľčianky - 1598 poch. v Topoľčiankach

Šľachtic z Topoľčianok, protiturecký bojovník. Význame sa podieľal na obrane krajiny proti Turkom. Bol kapitánom bzovickej pevnosti vo Vígľaši a v Leviciach. V rokoch 1592-1595 vicegenerál preddunajského kapitanátu.

Literatúra:

Zabudnutí hrdinovia protitureckých bojov / Miroslav Eliáš. - 1. vyd. - [S. l.] : Miroslav Eliáš, vlastným nákladom, 2013. - S. 95-96, 136. - ISBN 978-80-971365-9-8.

Turkobijec a krásna Dorota z Hrušovského hradu: Ján Topolčiansky bol postrach Turkov... / Miroslav Pius. - Fotogr. In: Slovenské národné noviny. - ISSN 0862-8823. - Roč. 32, č. 28-29 (2017), s. 16.

231.

TELEGDY, Ján - 445. výročie narodenia

1575 Nové Zámky - 1647 ?

Cirkevný hodnostár. Od roku 1619 nitriansky biskup, od 1624 arcibiskup kaločský, do 1644 súčasne administrátor Nitrianskeho biskupstva. Počas stavovského povstania G. Betlena roku 1620 bol nútený odovzdať Nitriansky hrad povstalcovi a ujsť do Viedne. Roku 1621 dal zreštaurovať vojskami poškodenú biskupskú rezidenciu na nitrianskom hrade, hornú loď katedrály a roku 1626 pristaviť k nej dolný kostol. Zaslúžil sa o vytvorenie veľkého seminára (1619-1644) a 1626 o založenie františkánskeho kláštora v Nitre.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1375.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.:T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 37-38.

Nitriansky biskup Ján Telegdy / Ladislav Belás. In: Nitra v slovenských dejinách / zostavil Richard Marsina. - 1. vyd. - Martin : Matica slovenská, 2002. - S. 237-255. - ISBN 80-7090-625-1.

232.

VERESMARTY, Michal - 375. výročie úmrtia

1572 Veresmart (Baranianska stolica) - 1645 (Maďarsko)

Kalvínsky kazateľ, katolícky cirkevný hodnostár. V roku 1610 konvertoval na katolícku vieru. Študoval na jezuitských kolégiách vo Viedni a v Bratislave. Po vysviacke bol v roku 1613 vymenovaný za farára v Šali, od 1615 kanonik Bratislavskej kapituly a bátsky opát.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 262.

Šaľa : kapitoly z histórie mesta / Karol Šmida. - [1. vyd.]. - Šaľa : Mestský úrad, 1993. - S. 142.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 210.

233.

RIPPELI, František - 210. výročie narodenia

130. výročie úmrtia

1810 ? - 1890 ?

Maliar - autodidakt. Jeho životné osudy nie sú známe. Pôsobil dlhší čas v Nitre ako lekárnik. Venoval sa najmä krajinomalbe. Je autorom rozmernej olejomalby "Pohľad na Nitru" z roku 1856 predstavujúcej mesto v širokom zábere s presnou topografiou s dominantou hradu s pozadím Zobora. Obraz patrí k najhodnotnejším vedutám Nitry z 19. storočia.

Literatúra:

Maliarstvo-sochárstvo-grafika / Lubomír Podušel ; fotogr. Jozef Kubiček. - Nitra : Nitrianska štátna galéria, 1995. - S. 199.

Bývalí nitrianski výtvarníci svojmu mestu / Štefan Valent. In: Nitra. - Roč. 22, č. 8 (1998), s. 26-28.

234.

FESZTORÁCZY (Festoráci), Július - 170. výročie narodenia

1850 Nitra - 1906 Nitra

Šibal, bohém, vtipkár - postava starej Nitry. Bol župným úradníkom s väčším gazdovstvom v Čápure. Až do svojej smrti v Nitre vystrájal žarty za účasti početného obecnstva a bez ohľadu na finančné výdavky a dobrú povesť.

Literatúra:

Nepohodlný bohém: postavy (a postavičky) spod Zobora / Ladislav Martinček. - Fotogr. 1. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 5, č. 12 (1981), s. 30-31.

Vtipkár spod Zobora - Július Festoráci : Festival žartu na počesť postavičky z 19. storočia / Anton Števko. - Fotogr. 1. In: Nitra. - ISSN 1336-4685, Roč. XXXV, č. 5 (2010), s. 8-9.

235.

SZENTIVÁNYI, Zsigmond - 105. výročie úmrtia

1861 ? - 1915 Šaľa

Zakladateľ, prvý riaditeľ a hlavný inžinier vodoregulačného družstva v Šali, kráľovský radca.

Literatúra:

Vitajte v meste Šaľa / Text : Július Morávek. - Šaľa : Focesa, 2008. - S. 33.

236.

FAITH, Filip - 140. výročie narodenia
75. výročie úmrtia

1880 Nitra - 1945 Sachsenhausen (Nemecko)

Spisovateľ, novinár, právnik. Právo vyštudoval v Budapešti. Po návrate do Nitry roku 1909 sa venoval žurnalistike. V rokoch 1903-1905 redaktor Nyitrarmegyei Ellenőr, od 1910 vydavateľ Nyitravármegyei, neskôr aj Nyitrai Lapok, 1920-1942 redaktor novín Nyitravármegye v Nitre. Po 1939 sa venoval literárnej činnosti, vydal viaceré knihy o významných Nitranoch, anekdoty a príhody z Nitry, ktoré sú cenným prameňom k histórii mesta. Autor básnickej zbierky, prozaických prác, ale najmä publikácii s regionálnym zameraním.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 48.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 38.

Irodalom Nyitrán, Nyitra az irodalomban / Fehér Sándor ; Fehér Pindes Ivett. - 1. vyd. - Nitra : Krajské osvetové stredisko, 2012. - S. 132-134. - ISBN 978-80-216-0077-5.

237.

SIMON, Alexander - 140. výročie narodenia
65. výročie úmrtia

1880 ? - 1955 Šaľa

Pedagóg. Bol prvým menovaným riaditeľom a odborným učiteľom trojročnej odbornej poľnohospodárskej školy v Šali, založenej v roku 1904.

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 208.

238.

BRAUN (Quack), Eugen - 125. výročie narodenia

1895 Nitra - 1942 Nitra

Herec, kabaretný umelec, hudobník. Precestoval celú Európu. Po európskych javiskách bol známy pod menom Quack. Vedel hrať na šestnástich hudobných nástrojoch.

Literatúra:

Slávni Slováci sveta / Laco Zrubec. - Nitra : Garmond, 2000. - S. 194. - ISBN 80-967196-8-8.

II. UDALOSTI

239.

1075 - prvá písomná zmienka o obci **Jedľové Kostol'any** ; - 945. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.]; zostavovateľ Peter Süle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 365. - ISBN 80-969388-8-6.

240.

1075 - prvá písomná zmienka o obci **Ladice** ; - 945. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová ... [et al.]; zostavovateľ Peter Süle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 366. - ISBN 80-969388-8-6.

Ladice : pozoruhodnosti / [Alexander Reško, Imrich Varga]. - Komárno : Komárňanské tlačiarne a vydavateľstvo, 1997. - 16 s.

Zobor-vidék története = Dejiny Podzoboria / Pintér Beáta ; [preklad László Angyal, Sándor Pintér]. - 1. vyd. - Budapest : Gondolat Kiadó, 2018. - S. 135-153. - ISBN 978-963-693-911-3.

241.

1075 - prvá písomná zmienka o obci **Pohranice** ; - 945. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.]; zostavovateľ Peter Süle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 278. - ISBN 80-969388-8-6.

Zobor-vidék története = Dejiny Podzoboria / Pintér Beáta ; [preklad László Angyal, Sándor Pintér]. - 1. vyd. - Budapest : Gondolat Kiadó, 2018. - S. 229-251. - ISBN 978-963-693-911-3.

242.

1075 - prvá písomná zmienka o obci **Tajná** ; - 945. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.]; zostavovateľ Peter Süle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 279-280. - ISBN 80-969388-8-6.

Z minulosti Vrábľa a okolia / Emil Gazdík. - Vlkaš : [vl. nákl.], 1975. - S. 23-25.

243.

1075 - prvá písomná zmienka o obci **Tesárske Mlyňany** ; - 945. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.]; zostavovateľ Peter Süle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 368. - ISBN 80-969388-8-6.

Hromník, Milan : Z dejín farnosti Tesárske Mlyňany / Milan Hromník. - [Tesárske Mlyňany : Farský úrad, 1996]. - 69 s.

244.

1075 - prvá písomná zmienka o obci **Žikava** ; - 945. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.]; zostavovateľ Peter Süle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 369. - ISBN 80-969388-8-6.

925 rokov prvej písomnej zmienky o obci Žikava / Zost. kol. aut. - Žikava : Obecný úrad, 2000. - 156 s.

245.

1075 - prvá písomná zmienka o obci **Žitavany** ; - 945. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.]; zostavovateľ Peter Süle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 369. - ISBN 80-969388-8-6.

Žitavany a ich korene : história obcí Kňažice a Opatovce nad Žitavou / Jozef Cibira; aut. prispeli : Jozef Gajdoš, Jozef Hudec. - Zlaté Moravce : Mestský úrad, 2000. - 110 s.

246.

1165 - prvá písomná zmienka o obci **Slepčany** ; - 855. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.] ; zostavovateľ Peter Šüle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 368. - ISBN 80-969388-8-6.

247.

1235 - prvá písomná zmienka o obci **Bádice** ; - 785. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.] ; zostavovateľ Peter Šüle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 271. - ISBN 80-969388-8-6.

Zobor-vidék története = Dejiny Podzoboria / Pintér Beáta ; [preklad László Angyal, Sándor Pintér]. - 1. vyd. - Budapest : Gondolat Kiadó, 2018. - S. 55-70. - ISBN 978-963-693-911-3.

248.

1265 - prvá písomná zmienka o obci **Šurianky** ; - 755. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.] ; zostavovateľ Peter Šüle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 279. - ISBN 80-969388-8-6.

História obce Šurianky / Gabriela Ambrová. - Šurianky: Obecný úrad, 1995. - 121 s.

249.

1265 - prvá písomná zmienka o obci **Vráble** ; - 755. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 281-282.

Vráble / Jozef Trubíni. - Vráble : Mesto Vráble, 1994. - S. 174.

250.

1275 - prvá písomná zmienka o obci **Machulince** ; - 745. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.] ; zostavovateľ Peter Šüle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 366. - ISBN 80-969388-8-6.

Machulince / Ondrej Valach, Jozef Baťo a kol. - Machulince : Obecný úrad, [2000], 139 s.

251.

1275 - prvá písomná zmienka o obci **Neverice** ; - 745. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.] ; zostavovateľ Peter Šüle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 367. - ISBN 80-969388-8-6.

252.

1275 - prvá písomná zmienka o obci **Volkovce** ; - 745. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.] ; zostavovateľ Peter Šüle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 369. - ISBN 80-969388-8-6.

Volkovce 1275 - 2000 : monografia obce / Ladislav Mlynka a kol. - Bratislava : Kartprint, 2000. - 228 s.

253.

1275 - prvá písomná zmienka o obci **Tekovské Nemce** ; - 745. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.] ; zostavovateľ Peter Šüle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 368. - ISBN 80-969388-8-6.

Tekovské Nemce : monografická historicko - národopisná publikácia o obci / Zostavovatelia : Vincent Janček, Angela Havranová. - Tekovské Nemce : Obecný úrad, 2008. - 304 s.

254.

1295 - prvá písomná zmienka o obci **Malé Vozokany** ; - 725. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 223-224.

255.

1345 - prvá písomná zmienka o obci **Mankovce** ; - 675. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.] ; zostavovateľ Peter Šüle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 366. - ISBN 80-969388-8-6.

256.

1355 - prvá písomná zmienka o obci **Nová Ves nad Žitavou** ; - 665. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.] ; zostavovateľ Peter Šüle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 277. - ISBN 80-969388-8-6.

257.

1390 - prvá písomná zmienka o obci **Malé Zálužie** ; - 630. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.] ; zostavovateľ Peter Šüle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 276. - ISBN 80-969388-8-6.
Malé Zálužie / Jaroslav Čukan. - Malé Zálužie : Obecný úrad ; Nitra : Filozofická fakulta UKF, 2000. - 145 s.

258.

1400 - prvá písomná zmienka o obci **Ivanka pri Nitre** ; - 620. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.] ; zostavovateľ Peter Šüle, Peter Šüle ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 274. - ISBN 80-969388-8-6.
Dejiny Ivanky pri Nitre / Peter Keresteš. - Nitra ; Bratislava : Cad Press, 2003. - 288 s.

259.

1875 - vznikla v jednej miestnosti s 20 posteľami prvá **nemocnica** v Zlatých Moravciach ;
- 145. výročie

Literatúra: 120 rokov nemocnice Zlaté Moravce. - Zlaté Moravce : Nemocnica s poliklinikou, [1990]. - 22 s.
Posledný mestský špitál oslavuje okrúhlych 140 / Tomáš Holúbek. - Fotogr. 3. In: My Nitrianske noviny. - Roč. 24, č. 23 (2015), s. 6.

260.

1885 - 30. novembra bola v Nitre slávnostne otvorená **Diecézna knižnica** ; - 135. výročie

Literatúra: 100 rokov historickej knižnice / Lívia Fábryová. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 10, č. 1 (1986), s. 21.
Stotridsaťročná Diecézna knižnica (1885-2015) / (LB, EV). - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč. XXXX, č. 12 (2015), s. 14-15.

261.

1900 - slávnostne otvorili v Nitre **Župné múzeum** Nitrianskej župy ; - 120. výročie

Literatúra: Nitra - mesto múzeí a galérií ; [A. Lörincová a kol. ; foto P. Rafaj, F. Kolář]. - [1. vyd.]. - Nitra : Mesto Nitra, 2012. - [22 s.].
Múzeá / Laco Zrubec. In: Nitra / Zost. Juraj Fojtík. - Bratislava : Obzor, 1978. - S. 179.

262.

1945 - 16. marca nemeckí fašisti vypálili partizánsku obec **Skýcov** v okrese Zlaté Moravce ;
- 75. výročie

Literatúra: Skýcovská dráma sa nesmie opakovať / Mikuláš Gál. In: Nitriansky hlas. - Roč. 21, č. 11 (1980), s. 2.

263.

1945 - 30. marca bolo oslobodené mesto **Nitra** od nemeckých fašistov ; - 75. výročie

Literatúra: Písal sa 30. marec 1945 / Karol Jedlička. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 2, č. 3 (1978), s. 12-14.
Sloboda prišla do Nitry 30. marca 1945 / (SY). In: Nitra. - Roč. XXXX, č. 4 (2015), s. 11-12.

264.

1950 - 14. januára začalo svoju činnosť Krajské divadlo v Nitre, dnes **Divadlo Andreja Bagara** ;
- 70. výročie

Literatúra: Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 612.
Divadlo Nitra : 1950-1970 / Zostavil Ján Laca. - [Nitra : Krajské divadlo, 1970]. - [44] s.

265.

1955 - vznikla obec **Báb** zlúčením Veľkého Bábu a Malého Bábu (Veľký Báb - 1156, Malý Báb
- 1365) ; - 65. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. – Bratislava : Veda, 1977. - S. 111.

266.

1960 - 1. júla sa stalo Bábkové divadlo v Nitre samostatnou umeleckou inštitúciou, dnes **Staré
divadlo Karola Spišáka** v Nitre ; - 60. výročie

Literatúra: Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 51-52.

267.

1960 - vznikla obec **Hruboňovo** zlúčením obcí Výčapky (1247) a Sul'any (1296) ; - 60. výročie

Literatúra: Encyklopédia miest a obcí Slovenska / [Mária Adamová...[et al.] ; zostavovateľ Peter Šüle, Peter Šüle
ml.]. - 1. vyd. - Lučenec : PS-Line, 2005. - S. 274. - ISBN 80-969388-8-6.

268.

1960 - vznikla obec **Podhorany** spojením samostatných obcí : Sokolníky (1113), Mechenice
(1113) a Bádice (1235) ; - 60. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 403.

269.

1960 - vznikla v Nitre **Stredná poľnohospodárska škola technická (SPTS)**, dnes Stredná
odborná škola veterinárna ; - 60. výročie

Literatúra: Poľnohospodárske školstvo včera a dnes / Pavol Takáč. - Fotogr. 1. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč.
V, č. 1 (1981), s. 24-25,31.
Stredná odborná škola veterinárna v Nitre oslávila 50. výročie vzniku / (AP). - Fotogr. 7. In: My
Nitrianske noviny. - Roč. 20, č. 7 (2011), s. 12.

270.

1965 - 1. septembra vzniklo v Nitre **Gymnázium na Párovskej ulici 1.**; - 55. výročie

Literatúra: Gymnázium, Párovská ul. Nitra - 20 rokov / Zost. Magdaléna Gajdošová. - [Nitra] : [Gymnázium Nitra,
1985]. - 45 s.
Gymnázium, Párovská 1, Nitra oslavuje päťdesiat rokov. - Fotogr. 3. In: My Nitrianske noviny. - Roč.
24, č. 39 (2015), s. 17.

271.

1965 - začala svoju činnosť **Nitrianska galéria** v Nitre ; - 55. výročie

Literatúra: Nitra - mesto múzeí a galérií ; [A. Lörincová a kol. ; foto P. Rafaj, F. Kolář]. - [1. vyd.]. - Nitra : Mesto
Nitra, 2012. - [22 s.].
Nitrianska galéria je po druhýkrát Galériou roka / Jana Černáková. - Fotogr. In: My Nitrianske noviny. -
ISSN 1335-8375, Roč. 27, č. 24 (2018), s. 11.

272.

1970 - sa uskutočnil v Nitre prvý ročník **Akademickej Nitry** - medzinárodné stretnutie študentov a festival folklórnych súborov; - 50. výročie

Literatúra: Akademičká Nitra '94 : medzinárodné sympóziu a študentský folklórny festival = Internacional Symposium and Academic Festival of Folklore Ensemble: Nitra 7. - 12. jún 1994. - Nitra : [S.n., 1994]. - [50] s.
Z histórie Akademickej Nitry / Ondrej Debreceni. In: Poľnohospodár. - ISSN 1336-2909, Roč. 54, č. 19-20 (2010), s. 5.

273.

1990 - 27. augusta bola zriadená prvá diecézna katolícka škola na Slovensku s úradným názvom **Základná škola svätého Gorazda** v Nitre ; - 30. výročie

Literatúra: 10 rokov Základnej školy sv. Gorazda : 1990 - 2000. - Nitra : Základná škola sv. Gorazda, [2000]. - 69 s.

274.

1990 - 19. decembra oficiálne začal svoju činnosť **Literárny klub Janka Jesenského** v Nitre. Prvým hosťom bol Ladislav Ťažký, ktorého uvádzal literárny kritik Ivan Sulík ; - 30. výročie

Literatúra: Dvadsať rokov Literárneho klubu Janka Jesenského v Nitre / [zostavili Eva Ruthová, ; Dana Stančevová]. - 1. vyd. - Nitra : Enars, 2010. - 46 s. - ISBN 978-80-970612-0-3.

275.

1990 - vzniklo v Nitre vokálna skupina **Close Harmony Friends**, interpretujúca rock, pop, jazz a gospel štýlu bez hudobných nástrojov. V súčasnosti pôsobia pod názvom VOISING ; - 30. výročie

Literatúra: 14. medzinárodný festival Musica sacra = 14th international festival of sacral music Musica sacra : pod záštitou Jána Chryzostoma kardinála Korca a primátora mesta Nitry Ferdinanda Víteka : 6. jún - 4. júl 2004 / [zostavila: Ludmila Bratová]. - Nitra : Mestský úrad, 2004. - S. 14-16.
Zbory mestu : festival speváckych zborov : 24.-26. november 2000. - [1. vyd.]. - Nitra : Mesto Nitra - Mestský úrad, 2000. - [10] s.
Štvrtstoročie Close Harmony Friends / (SY). - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč. XXXX, č. 2 (2015), s. 10-11.

276.

1995 - pôsobí v Nitre Súkromná základná umelecká škola **ARS Studio** ; - 25. výročie

Literatúra: Ars Studio v Nitre chystá Mixér, autorské muzikály aj workshopy / Jana Černáková. In: My Nitrianske noviny. - ISSN 1335-8375, Roč. 18, č. 4 (2009), s. 12.
SZUŠ Ars Studio už od nového školského roka pôsobí v nových priestoroch. In: My Nitrianske noviny. - ISSN 1335-8375, Roč. 25, č. 34 (2016), s. 10.

277.

2000 - 11. júna bol posvätený evanjelický chrám - **Kostol Svätého Ducha** v Nitre ; - 20. výročie

Literatúra: Evanjelický kostol má 10 rokov / (ČE). In: My Nitrianske noviny. - Roč. 19, č. 20 (2010), s. 8.
V Nitre posvätili evanjelický kostol / (tasr). In: Nový deň. - Roč. 2, č. 134 (12.6.2000), s. 2.

278.

2005 - v septembri bola otvorená Súkromná základná umelecká škola **Tralaškola** v Nitre; - 15. výročie

Literatúra: Otvára sa Tralaškola / (rm). In: Nitra. - ISSN 1336-4685, Roč. 30, č. 6 (2005), s. 23.
Tralaškola je priestorom pre umenie. - Fotogr. 2. In: My Nitrianske noviny. - ISSN 1335-8375, Roč. 25, č. 35 (2016), s. 11.

MDT : 015 (437.622):929
NÁZOV : Kalendár výročí osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce na rok 2020
PODNÁZOV : Súpis jubilujúcich osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce
ZOSTAVOVATEĽ : Viola Bieliková
ZODP. REDAKTOR : Mgr. Monika Lobodášová, riaditeľka Krajskej knižnice K. Kmeťka v Nitre
MIESTO VYDANIA : Nitra
ROK VYDANIA : 2019
VYDAVATEĽ : Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre
NÁKLAD : 30 kusov

ISBN 978-80-85143-74-4
EAN 9788085143744